

Ungár Margit, az első magyar ügyvédnő emlékezete

Bóka Zsolt

Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar, Győr
ügyvéd, címzetes mesteroktató, Dr. 0000-0002-1274-9663

KEYWORDS

- female lawyer
- career
- feminism
- womens history
- first women in science

KULCSSZAVAK

- női ügyvéd
- életpálya
- feminizmus
- nőtörténet
- első tudós nők

ABSTRACT

Margit Ungár, the First Hungarian Female Lawyer | The study commemorates the first female lawyer to graduate in our country, and we present her life path. Since Margit Ungár's life story is almost unknown, it is timely and appropriate that she and her person and activities come to the fore again from obscurity.

We explain the central topic using primary sources, which help explain the previously only partially explored stages of her life, making them easier to understand. In this way, we get a more detailed, thus more nuanced, but still only sketchy picture of the life, profession and work of the first Hungarian female lawyer.

We accompany the title character from her parental home, through elementary and secondary school studies, to university, and the inauguration of her doctorate in law. We present her struggle in a legal world reserved exclusively for men – how she managed to be admitted to the bar, acquire practical knowledge and successfully pass the bar exams.

We will reveal the empathy and solidarity with which Margit Ungár addressed those who approached her in legal matters and how she was an unrelenting advocate of women's equality. Because of her Jewish background, she was subjected to measures that deprived her of rights and threatened to destroy her life and the lives of her loved ones.

We reveal the difficulties, sorrows and joys of the years after the Second World War, her exact locations as her life's journey ended, and provide a reassuring conclusion to her earthly existence. Thus, her example serves as a beacon of hope for contemporary people; sacrifice does pay off sooner or later.

Through our work, we hope Margit Ungár returns to her rightful place in the pantheon of female lawyers and the flow of public, professional and academic discourse.

ABSZTRAKT

A tanulmány a hazánkban végzett első női ügyvédnek állít emléket, az ő életútját mutatjuk be. Mivel Ungár Margit élettörténete szinte ismeretlen, ezért idő- és célszerű, hogy személye és tevékenysége újra előtérbe, a feledés homályából napvilágra kerüljön.

A központi témát elsődleges források felhasználásával ismertetjük, amelyek elősegítik az eddig csak töredékesen feltárt életút állomásainak a bővebb kifejtését, ennek könnyebb megértését. Így részletesebb, ezáltal árnyaltabb, de még mindig csak vázlatos képet kapunk az első női ügyvéd életéről, hivatásáról és munkásságáról.

Végigkísérjük a címszereplőt a szülői háztól az elemi és közép fokú iskolai tanulmányokon át az egyetemig, a jogi doktorrá avatásig. Bemutatjuk a küzdelmét – az addig kizárólag férfiaknak fenntartott Jogi pályán –, amit az ügyvédi kamarai felvételéért, a gyakorlati ismeretek megszerzéséért és a sikeres ügyvédi vizsgák abszolválásáért tesz.

Feltárjuk, hogy Ungár Margit milyen empátiával és szolidaritással fordul a jogi ügyekben őt megkeresőkhöz, illetve, hogy a nők egyenjogúságának kérelmelhetetlen szószólója. Még akkor is, amikor őt a zsidó származása miatt jogfosztó intézkedések érik, és ezáltal szinte megsemmisül az ő és a szerettei élete.

Kiderítjük a második világháború utáni éveit nehézségeit, bánatait és örömeit, illetve az példája egyúttal buzdítóan hat a mai kor embere számára is, hogy az áldozathozatal előbb-utóbb be fog érni, meg fog térülni. Munkánk eredményeként reméljük, hogy Ungár Margit újra visszakérül a(z első) jogász- és ügyvédnők Pantheonjába, az őt megillető helyre, ezáltal pedig a közéleti, szakmai és tudományos diskurzus folyamába.

Hol volt, hol nem volt, egyszer egy szép napon, amikor a lefekvés előtt nagy kedvvel olvastunk a (lázádo) lányaimnak egy esti mesét, amelyben – a nemzetközi pályatársakat (Favilli és Cavallo, 2017; 2018) követően – a szerzők a területükön úttörő magyar hölgyek és asszonyok életpályáját tekintették át röviden, meglepődve tapasztaltuk, hogy az első magyar női ügyvéd (Fodor és Neset, 2018:152-155) életéről semmit sem tudunk, számunkra is újdonságként hatott róla minden információ.

Időközben kiderült, hogy ez a tudatlanságunk sajnos, nem egyedülálló, a jogászai környezetünkben sem ismerte őt senki, még olyanok sem, akik azokon a jogi karokon végeztek, ahol Ungár Margit a jogi tanulmányait folytatta, azaz igazak azok a szavak, miszerint „a nők történetére a folyamatos felejtés a jellemző: hiányzik a folytonosság biztonsága” (Pető, 2003:10). Így megszületett az elhatározás: ez ne legyen így, kerüljünk képbe az első magyar nőügyvéd kapcsán.¹

A kezdeti esztendőik

Az első kihívás az volt, hogy találni kellett egy hiteles forrást, amely alapján elindulhattunk. Erre nemigen akadtunk, így a világhálón kezdtünk el kutakodni, az itt található cikkek azonban néha egymásnak homlokegyenest ellentmondó információkat tartalmaztak, és a pontosságuk nagymértékben megkérdőjelezhető volt. Ennek ellenére sikerült nyugvó pontra jutni, és kiindulni abból, hogy Borsod vármegyében, Diósgyőrben, zsidó családban született.

A meglepetést azonban az jelentette, miszerint a születési dátumot mindenki 1897-re datálta, de a diósgyőri polgári születési anyakönyvben nem találtuk a megszületett újszülött bejegyzésének a nyomát. Ekkor a (tudományos) jószerecsse a segítségünkre sietett, kiderült, hogy Ungár Margit jóval korábban (!) született.² A diósgyőri izraelita születési anyakönyvi lap 8. bejegyzése szerint – özv. Fischerné bábaasszony segítségével – 1889. október 4-én látta meg a napvilágot. Az édesapja Ungár Mór, míg az édesanyja Böhm Amália volt.³ Az is tudható, hogy három testvére biztosan született: Blanka, Ferenc és Vilma (Ungár, 1936).

Ungár Margit a debreceni izraelita hitközségi elemi iskolában kezdte tanulmányait, ahol 1901 nyarán fejezte be a hatodik évfolyamot (Elemi, 1901). Ezután két évfolyamot (3-4.) elvégzett a debreceni római katolikus polgári leányiskolában, majd tovább folytatta a tanulmányait, mint a debreceni római katolikus tanítónő-képző intézet növendéke, ahol a négy évfolyam befejezését követően, 1907-ben elemi népiskolai tanítónői oklevelet szerzett (Iskolák, 1907).

A következő tanévet – miniszteri engedély alapján (a korábbi tanulmányait elismerve) – magántanulóként a Debreceni Kegyes Tanítórendi Római Katolikus

¹ A jelen munka az MTA Nők a Kutatói Elnöki Bizottság 2022. évi pályázatának szakmai zsűrije (Pető Andrea, Kurucz György, Kéri Katalin és Fedeles-Czeferner Dóra) által első díjjal jutalmazott tanulmány szerkesztett változata. Külön köszönet a bírálóbizottság utolsóként említett két tagjának az átdolgozás során nyújtott hasznos meglátásaikért, támogatásukért és kitartásukért.

² Hálával tartozunk ezért Király Sándor debreceni történésznek, aki fáradságot nem ismervé, nagymértékben segítette a kutatómunkánkat.

³ Lásd: FamilySearch, URL: <https://bit.ly/484FTYx>

Főgimnáziumban, Bárdosi Ferenc osztályában végezte el (a latin nyelv nem volt a kedvenc tantárgya), ahol 1908-ban jól érett eredménnyel érettségi vizsgát tett (Érettségi, 1908), választott pályaként pedig a bölcsész szakot jelölte meg.

Ezt követően egy évtizedre a pályája alakulását szem elől tévesztettük, csak 1918-ban tudtuk újra felvenni az élete fonalát. Ennek az évnek a decemberében Lovászy Márton vallás- és közoktatásügyi miniszter a 206.626/1918. VKM rendeletével – miszerint a nők „ugyanazok mellett a feltételek mellett, mint a férfiak, az egyetem világi karaira, a műegyetemre, és a jogakadémiákra beiratkozhatnak” – lehetővé tette a nők számára is jogi tanulmányok folytatását.

Így Ungár Margit – mint a Simonffy utca 1/b. szám (1. emelet) alatti debreceni lakos –, az 1918/19. tanév tavaszi félévében rendes hallgatóként a Debreceni Magyar Királyi Tudományegyetem jogi karán már stúdiumokat hallgatott. Szorgalmasan és eltökélten végezte a jogi tanulmányait: jól ábrázolja ezt az itt látható – nagy valószínűséggel 1920-ban neki készített – könyvjegy is.⁴ A miniszter elutasította azt a kérelmét, miszerint az alapvizsgálatokat (szigorlatokat) óralátogatás nélkül tehesse le (mert azt a jogi tanulmányi és vizsgarendről szóló 128.000/1911. VKM rendelet alapelveibe ütközőnek találta), a három alapvizsgálat közül a másodikat dicsérettel (kitüntetéssel) tette le (Alapvizsgák, 1920-22).

Az időközben elfogadásra került 1920. évi XXV. törvény (*numerus clausus*) és a végrehajtási jogszabálya (123.033/1920. VKM rendelet) alapján csak olyan hallgatók folytathatták a felsőoktatási tanulmányaikat, akik „nemzethűségi és erkölcsi tekintetben feltétlenül megbízhatók”.

Ungár Margit megfelelt ennek, mert még az 1922/23. tanév őszi félévének rendes hallgatójaként is a Debreceni Magyar Királyi Tisza István Tudományegyetemen táltuk, ahol 1923 januárjában végbizonyítványt kapott (Végbizonyítvány, 1923). Ezután valamilyen ok folytán átkerült Szegedre – talán csak a jogtudományi szigorlatait (az első kettőt kitűnő eredménnyel) tette itt le⁵ és a doktori értekezését készítette el –,

⁴ Az alkotója Rév István Árpád. Példányai (a tanulmány szerzőjének is van a tulajdonában) fellelhetők az OSZK-ban és az Iparművészeti Múzeumban: Nektár.oszk.hu URL: <https://bit.ly/3TkkLsI>; Iparművészeti Múzeum: <https://bit.ly/41eonOO> | <https://bit.ly/41hQHjg>

⁵ Ungár Margittal kapcsolatban – Vajda Tamás, az SZTE levéltárosa tájékoztatása alapján – Szegeden semmilyen dokumentum nem lelhető fel. Meglátása szerint – akinek segítségét szintúgy nagyra értékeljük –, „Ungár Margit minden félévet a debreceni egyetemen végzett el, s csak a végén valamelyik

ahol aztán a Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetemen 1923-ban megkapta a jogtudományi oklevelét (Beszámoló, 1929:418, 445). A korabeli sajtó figyelmét is felkeltette az esemény, országos hír kerekedett belőle, ami nem is csoda, hiszen először avattak Magyarországon női jogi doktort (Doktoravatás, 1923).

A június 21-i esemény kapcsán a tudósítások kiemelték, hogy Ungár Margit a szigorlatait kitüntetéssel tette le, továbbá, hogy az egyetem aulájában nagy érdeklődés mellett fehér ruhába öltözve fél egykor csengő hangon kérte a kar dékánjától (Szandtner Pál) a doktorrá avatását, amit a kar vezetője meg is tett. Ungár Margitot cum laude (dicsérettel) avatták jogi doktorrá. Egyúttal elmondta, hogy a debreceni ügyvéd testvérénél (Ungár Ferenc) kíván ügyvédjelölti gyakorlatot folytatni, és szívesen foglalkozna büntetőjoggal.

Ennek ellenére a frissen végzett jogász a Budapesti Ügyvédi Kamaránál kérte az ügyvédjelölti lajstromba való bejegyeztetését, a testület erről nyáron nem döntött, mert olyan nagy horderejű kérdésnek találta a kérelmet, amit csak a választmány bírálhatott el, hiszen az első nő kérte a felvételét. A sajtó nem feledkezett meg erről, itt is igen részletesen tudósított (Bejegyzés, 1923a). Pap József elnök rendelkezése alapján a kamarai választmány az őszi, november 3-i teljes ülés 11. napirendi pontjában vitatta meg a kérelmet. Az elutasító álláspont szerint – amelyet az előadó, a testület ügyésze, Grünhut Ármin is képviselt (a négyoldalas elutasító végzés már meg volt szövegezve) –, a jogi doktorátus egy elméleti képesítés, az ügyvéd(jelölt)i gyakorlati életpályára való lépést nem teszi lehetővé, ezt csak (külön) törvény engedhetné meg. A másik álláspont szerint – amit többek között Vámbéry Rusztem is osztott – a jogi diploma önmagában jogosít a felvételre, ha megengedték a nők jogi tanulmányait, akkor ebből logikailag következik, hogy a boldogulásukat is elő kell segíteni a jogi pályán. A döntés szoros volt (az elnök nem szavazott), Ungár Margitot két szavazatnyi szótöbbséggel, 19:17 arányban vették fel a névjegyzékbe (a helyt adó döntés ellen nem volt helye felfolyamodásnak), így ő lett az első női ügyvédjelölt.

A döntés esszenciáját jól fogta meg a Jogtudományi Közlöny cikkírója: ha a „*numerus clausus kegyetlen törvénye nem zárja el a nőket tanulmányaik befejezésétől, kegyetlenségénél is több lett volna, ha az ügyvédi kar, a szabadságjogok előharcosa, a szerzett jogok védelmezője kegyetlenebb lett volna*” az 1920. évi XXV. törvénynél.

Szende Vilmos budapesti ügyvédi irodájában kezdte meg a munkát július 18-án, aki jó véleménnyel volt róla (az ügyvédjelölti bejegyzés előtt már jogászként dolgozott nála), ambiciózusnak, szorgalmasnak, pontosnak tartotta. Felmerült, hogy Ungár Margit visszatér a testvééréhez Debrecenbe praktizálni, amire még ebben az esztendőben (november 7-től) sor került, mert kérelmezte a felvételét a Debreceni Ügyvédi Kamaránál (Bejegyzés, 1923b). Ez sem ment zökkenőmentesen, mert először kérték a budapesti törlési döntést, majd utána itt is a választmány döntött, amely végül felvette az ügyvédjelölti lajstromba.

---

szigorlatát tette le a szegedi egyetemen. A doktorrá avatása itt történhetett, de a tanulmányai nem itt történhettek.”

Az ügyvédjelölti működés

Az első bírósági bemutatkozásra sem kellett sokat várni (azaz amikor Magyarországon először szerepelt női ügyvédjelölt tárgyaláson), Ungár Margit 1924. januárjában egy ékszerlopási perben vett részt kirendelt védőként a Debreceni Törvényszéken (Első per, 1924). A termet zsúfolásig megtöltötte a közönség, amely személyesen hallhatta, hogy a védőbeszéd „formás és temperamentumos” volt, és a női ügyvédjelölt igen jó benyomást keltett a bíróságban.

A kezdő éve tapasztalatait egy interjúban osztotta meg az újságolvasókkal (Szokoló, 1924). A jogi pályát az édesanyja hatására, emlékére választotta, ő adta neki az első impulzust.⁶ Kiderült, hogy kislány korában az édesanyja, Amália egyszer az újságban olvasta a hírt, miszerint a Juliska – aki parasztasszonyként ellátta őket tejjel – megölte a férjét, mert az ember megcsalta őt. Ungár Margit ekkor úgy érezte, hogy ha az édesanyja sóhajátását hallották volna Juliska bírái, akkor megértették volna a gazdaszony cselekedetét, és megbocsátottak volna neki. *„Sőt úgy éreztem, hogy ha az anyám kiállna és a világ előtt védelmére kelne Juliskának, senki se haragudna rá és a többi sok Juliskára.”* Azóta is megtartotta az édesanyja szavait: *„mindent megérteni és mindent megbocsátani”*. Az emberszeretetet fiútestvérétől, Ferenctől tanulta, aki felhívta a figyelmét arra, hogy a vádlottban is az embert lássa, szeresse akkor is, ha bűnös.

Az első védencét bizonyítékok hiányában a bíróság felmentette, aki cserébe később egy gyöngyvirágbokrétával lepte meg, aminek Ungár Margit nagyon megörült, szebb honoráriumot el sem tudott volna képzelni. Megosztotta, hogy egy másik ügyfelétől, aki muzsikás cigány volt, szerenádot kapott: hajnalban az ablaka alatt húzták neki a „jogászhimnusz”-t, a *Nem ütök a jogászt agyon* című nótát. Eldicsekedett azzal is, hogy már „kis” hírnévre tett szert, volt, hogy őt kérték védőnek. Kiderült, hogy a tárgyalásokra aktatáskával és hétköznapi ruhákban járt, továbbá a debreceni bírók az ügyvédet látták benne, nem a nőt. Megtudtuk, hogy ügyesen és nagy kedvvel főzött, kiválóan készítette a pörköltet és a kásás tésztát is.

1926-ban az első jelentős esemény az életében a Kúria előtti bemutatkozása volt. Ez is a sajtó kedvenc témája lett, nem maradt el róla az országos beszámolók sem (Kúria, 1926), hiszen először jelent meg (bubifrizurás) női védő a legfőbb bírói fórum előtt. A védőbeszédét szintén nagy figyelem övezte (még ráérő kúriai bírák is voltak a közönség soraiban), azonban az ügyfele felmentését nem tudta elérni, a bírói tanács helybenhagyta a Debreceni Ítéltábla ítéletét. A jelenlévő kollégák (pl. Vámbéry Ruzstem, továbbá a kúriai tanács egyik tagja is) gratuláltak a teljesítményéhez. A Jogtudományi Közlöny cikkének a szerzője újra megragadta a lényegét: *„Tudás és lehetőség a nemtől, fajtól és osztálytól független emberi tulajdonságok, amelyek érvényesülésének lehetősége a demokrácia legelemibb igazsága.”*

Az év másik jelentős eseménye, hogy házasságot kötött. Ungár Margit januárban részt vett a farsangi patvarista bálon (Bál, 1926). Valószínűleg ekkor ismerkedett meg a vőlegényével, Vági József budapesti ügyvéddel, akivel Budapesten február

---

⁶ Az édesanyja, Ungár Mórné Böhm Amália korán, 1917. július 11-én hunyt el. Lásd: FamilySearch, URL: <https://bit.ly/47P4Hn7>. Sírja a debreceni zsidó temetőben található (17. parcella, 99. sor 3. sírhely), de a tanulmány szerzője a 2022. augusztus 30-i látogatása során síremléket nem talált.

18-án házasságot kötöttek (Házasság, 1926). A feleség részéről Ferenc testvére, míg a férj részéről Blau György ügyvéd voltak a tanúk.⁷ Az egyházi esküvő március 17-én a Dohány utcai zsinagógában volt (a tanúk Ferenc testvére és József édesapja voltak). A tapasztalatszerzést sem hanyagolta el, a barátnőjével a közönség soraiban vett részt bírósági tárgyaláson (Hétfőn, 1926).

A következő esztendő, az 1927-es szintén a patvarista, illetve a Magyar Családok Országos Egyesületének báli részvételével indult (Bál, 1927), majd következett egy nagyinterjú (Az ügyvéd, 1927). Itt Vági Józsefné Ungár Margit elmondta, hogy a női szubjektivitást nagyra értékeli, ez az előnyük a férfiakkal szemben, ezért ezt jól kell tudni használni. Megemlítette, hogy míg a debreceni családi házban vacsora után a lánytestvérei zongoráztak, vagy regényt olvastak, ő Ferenc testvérével akár hajnalig is vitatkozott jogi kérdésekről. Ferenc volt az első, míg a férje a második principálisa (a kamarai nyilvántartás szerint 1927. január 24-től már budapesti ügyvédjelölt). Zárógondolatként felvetette, hogy ő lesz az első női ügyvéd Magyarországon és Ausztriában is, miután leteszi az ügyvédi szakvizsgáit, és ügyvédi irodát nyit.

Az ehhez vezető úton az első lépést az év végén – december 20-án – tette meg, mert a magánjogi részből ekkor vizsgázott (Első vizsga, 1927). A népes közönségtől körülvéve, Ungár Margit a saját maga által készített francia védői talárhoz hasonló ruhában jelent meg. Minden kérdésre szabatos és megfelelő választ adott, így sikerrel vette az akadályt. A vizsgabizottság tagjai is gratuláltak neki, sőt példaként állították a többieknek az alaposág és a lelkiismeretesség tekintetében, míg a jelenlévő hallgatóság megéljenezte őt.

Az 1928-as év újabb újdonságot hozott, a férjével (egyben a principálisával) közösen jelentek meg a tárgyalóteremben, a helyszín is új, a Budapesti Törvényszék (Törvényszéki, 1928) volt. Ungár Margit a képviseleti jogának igazolásául bemutatta a bírónak az ügyvédjelölti igazolványát, aki jót mosolygott, mert ügyvédjelölt úr volt az előrenyomott okmány szövege. Sikerült védőként elérnie a célját, az újrafelvételi tárgyalást, míg az élete kapcsán bölcsen állapította meg, hogy *„rengeteg első élményem volt (...) Ha előre megyek egy lépéssel, ezt a lépést mindig élménynek érzem és könyvelem el magamban”*.

Ennek szellemében beszélt a következő interjúbán is (Hivatalos, 1928), ahonnan kiderült, hogy boldogan dolgozott, és Marcsának hívták a hozzátartozói. Majd értesültünk arról is, hogy a már 500 taggal büszkélkedő Dolgozó Nők Clubja (angol minta alapján létrejött szervezet, melynek a célja, hogy a munkában kifáradt asszonyok és lányok a szabadidejükben jól érezzék magukat) az ügyészévé választotta (D.n.c., 1928).

Június 24-én végül elérkezett a céljához vezető utolsó lépéséhez, mivel az ügyvédvizsgáló bizottság előtt a másik részből, a büntetőjogiból adott számot a tudásáról (Második vizsga, 1928). Most is talárszerű ruhában jelent meg, amely diszkrét

⁷ Lásd: FamilySearch, URL: <https://bit.ly/3RA1oKB> Meg kell jegyezni, hogy ez az első hivatalos dokumentum – amit a tanulmány szerzője fellelt –, ahol Ungár Margit születési dátuma már az 1897-es év, és innen következetesen az, még a síremlékén is ez az évszám van feltüntetve. (A debreceni iskolai, egyetemi tanulmányok alatt végig az 1889-es dátum szerepel. Az 1923-as budapesti és debreceni ügyvédjelölti dossziéja egyik kamarában sem elérhető, így ott sem tudtuk feloldani ezt az ellentmondást.)

fekete-fehér színű volt. Derekasan megállta a helyét, „*kifogástalanul nagy képzettséget*” árult el magáról, így kitüntetéssel teljesítette a vizsgát. Az ügyvédségre képesítő oklevelét – a gratulációk mellett pl. „*ilyen fényes siker kísérje e pályán végig*” – rózsaszínű selyembe burkoltan, aranszalaggal átkötve kapta meg. Az erről szóló kultúrtörténeti hír határokon, kontinenseken átívelt, a kortársak között ismertté tette a nevét (Nemzetközi, 1928).

A Jogtudományi Közlöny szerzője újra brillírozott: az oklevél „*úgy gondoljuk, közokirati bizonyíték, hogy a női mentalitás kiállja a versenyt a férfitehetséggel. A női verseny miatt tehát joggal csak azok panaszkodhatnak, akik az ügyvédi vizsgálatot ugyanilyen jeles eredménnyel állták meg. Közérdekből tekintve ugyanis talán fontosabb, hogy az ügyvédi kar tagjai erősebb képzettségűek legyenek, minthogy az erősebb nemhez tartozzanak.*”

Ezt követően már csak a kamarai eskütételre (június 30.), és az ügyvédi lajstromba való bejegyzésre volt szükség (Bejegyzés, 1928). Vági Józsefné Ungár Margit székhelye Budapesten, az V. kerületben a Visegrádi utca 3. szám alatt volt, amely még ebben az esztendőben módosult az V. kerület, Nádor utca 23. szám alattira (Nádor, 1928), ahol már telefonszámmal (aut 234-26) is rendelkezett.

Az ügyvédi aranykor

Az 1929. esztendő mérföldköve volt az életében, mert kezdő ügyvédként egy nagy sajtóvisszhangot kiváltó büntetőügyben látta el a védelmet (Földessi per, 1929). Történt, hogy az „*úrilány, a gazdag földbirtokos családból*” származó 19 éves püspökladányi Földessi Ilona megölte kéthetes, újszülött (törvénytelen) gyermekét, miután a szülei kitagadták és a gyermek apja, a neves csábító sem állt mellé.

A nagy többség álláspontja szerint előnyös volt, hogy egy női ügyvéd látja el a vádlott védelmét, mert így a jogi szaktudás mellett az erkölcsi, szociális szempontok is jobban érvényre kerülhetnek, nőként nagyobb az empátiája a megtévedt bűnös szemben, illetve jobban megérthetők a vádlott cselekményének a mozgatórugói is.

Ezt Ungár Margit is megerősítette a Pesti Hírlapnak adott interjújában: „*Úgy érzem, hogy ez valóban nőnek való feladat. Hogy mivel fogom védeni? Istenem, érvem van elég. Meg kell érteni ennek a szerencsétlen leánynak a lelkiállapotát. Át kell érezni a lelkét, és akkor már magától jön a megértés. Bele kell mélyedni az ügybe és akkor látom, hogyan sodródott a bűnbe, hogyan lett a család kivetettje, megbélyegezettje.*”

Innen megtudhattuk még azt is, hogy a két nagybátyja ügyvéd volt, és a példaképe Marie Veron, az első párizsi ügyvédnő, aki már két évtizede praktizált, és azalatt meg is gazdagodott. Erre Ungár Margit megjegyezte: ez „*bizony nagyon rám férne, mert ha módomban állna, nemcsak szóval, cselekedettel, fáradozással és jogi tudással, hanem pénzzel is támogatnám azt, aki hiányt szenved, nyomorgó, bűnbe esett.*”

A vád szerint Ilona a megfojtott gyermekét egy tóba dobta, a vádlott szerint pedig ekkor már halott volt, ő nem fojtotta meg. Ungár Margit védőbeszéde jól sikerült – amely szó szerint (egyedüli nőként) be is került egy perbeszédet tartalmazó kötetbe –, de a Debreceni Törvényszék bírói tanácsa tíz év, fegyházban letöltendő büntetésre ítélte a vádlottat. Ezt az ítéletet nem fogadták el, jogorvoslatot nyújtottak be

ellene. (Érdekesség, hogy még Kanadában is olvastak erről a perről, ahonnan egy magyar férfi részéről házassági ajánlat is érkezett Ilona részére.) A Debreceni Ítéletábla előtt egy másik orvosszakértő azt állapította meg, hogy a gyermek középfülfőgyulladás okozhatta a halálát. A bíróság kikérte az országos Igazságügyi Orvosi Tanács véleményét, majd mérsékelte az elsőfokú ítélet büntetési tételét, és nyolc év fegyházban töltött büntetésre módosította. Végül ezt a mértéket a Kúria 3 hónappal felemelte.

A tárgyalások között sem tétlenkedett, mert a Dolgozó Nők Clubjának nemrég felavatott új helyiségében adott elő (D.n.c., 1929), szavazott az ügyvédi kamarai választásokon (Pillanatfölvételek, 1929), illetve kártérítési keresetet nyújtott be a bíróságon az UTE ellen (UTE, 1929). Erre azért volt szükség, mert az előző évi őszi UTE-FTC futballmérkőzésen jóval többen voltak, mint ami a stadion befogadóképessége, és az álló szurkolók egymásra estek, ezáltal kárt okoztak egymásnak. Ungár Margit ezek alapján a rendező klub felelősségét kívánta megállapíttatni (biztosra vette a pernyertességet), ezt az Újpesti Járásbíróság ki is mondta, így precedensértékű lett a polgári „próbaper”. Ezáltal a magyar futballtörténelemben is bevonult, ráadásul kiderült róla, hogy nagyon szerette ezt a sportágat, továbbá a teniszt is, és minden szabadidejét a természetben töltötte.

Ezt követően egy frissen megjelent kötetben röviden elemezte a magyar nő jogi helyzetét (Váginé, 1929). Időközben egy nagygyűlésen is felszólalt a vidéki nők törvényhatósági passzív választójoga kapcsán, amiről cikket is írt a Dolgozó Asszonyok Lapjában (Dal, 1929). Majd a Feministák Egyesülete alapításának 25. évfordulóján mondott üdvözlő szavakat (Évforduló, 1929), illetve egy cikkében – az Asszony rovart sorozataként – az eljegyzés jogszabályi hátterét, szokásjogát és bírói gyakorlatát világitotta meg (Ungár, 1929).

Az 1930-as esztendő ennek a sorozatnak az újabb részével, a házassági akadályokkal kezdődött (Ungár, 1930a), majd a magánjogi törvényjavaslattal kapcsolatos előadással folytatódott (Magánjogi, 1930), ahol a házasságon kívül született gyermek kérdésköre került a középpontba, és a fejtegetéseit meg is jelentette a Dolgozó Asszonyok Lapjában (DAL).

Év közben a sorozat újabb cikkekkel bővült (Ungár, 1930b), szóba került az egyházi és polgári házasság, a házasság jogai, a feleség névviselése, a házastársak vagyoni viszonyai is. Időközben Ungár Margit szánt időt a kikapcsolódásra, felolvasóesten vett részt (F. Fürt, 1930), illetve újabb körkérdésre válaszolt a nők munkavégzésével kapcsolatban (Mi újság, 1930). Itt szép gondolatot fogalmazott meg, miszerint ha *„pert vesztek, elsősorban mindig az asszony szomorkodik bennem, ha nyerek, elsősorban az asszony örül, mert úgy érzem, nekem nemcsak ügyvédi kötelezettségem van a klienseimmel szemben, hanem asszonyi kötelezettségeim is az asszonytársaimmal szemben, akikért minden akadály és nehézség ellenére is be kell bizonyítanom, hogy asszonyvoltunk nem nehezdedhetik leküzdhetetlen akadályként a foglalkozásunk fölé”*.

Majd egy „monstre”, 107 vádlottas kommunista perben (négy csoportban tárgyalták) védőként járt el. Az egyik csoport főtárgyalásán nem jelent meg, ezért más védőt rendeltek ki helyette (Monstre, 1930), de a többi csoport esetén ez nem fordult elő, a védeneket fel is mentette a bíróság.

Ebben az esztendőben még helyettes csódtömeggondnokként is működött (Helyettes, 1930), végül nyilatkozott az aggregényadó, a gázháború és a karácsonyi ünnepek kapcsán is (Nyilatkozat, 1930). Az adót nem támogatta, az új háborúban a gáz (!) „*nem fog különbséget tenni harcós férfi és békés nő között*”, ezért a békét tartotta a legfontosabbnak, a karácsonyt pedig a férje és a fivére társaságában pihenve töltötte.

1931-ben párbajjal kezdődött az év (A Párbajról, 1931), a körkérdés alapján Ungár Margit kifejtette a véleményét az intézményről, azt anakronizmusnak, a sötét középkor csökevényének tartotta. Majd alapszabályt készített a dolgozó nők szövetsége magyar osztályának (Alapszabály, 1931), ahol a szervezet ügyészének is választották.

Részt vett egy amerikai ügyvédnö budapesti előadásán (Dorothy, 1931), ezután a DAL szerkesztőségének női pályaválasztási ankétján adott elő (Ankét, 1931). Itt rámutatott, hogy a fiatal leány pályájának kialakításakor a döntő szó az apjáé, mivel csak az ő beleegyezésével választhatott pályát, míg férjzett asszony esetén ebbe a házastársának is volt beleszólása.

Újra körkérdést kellett megválaszolnia (Vigyázat, 1931), miszerint a nők születésszáma csökken, amire Ungár Margit megjegyezte, hogy ekkor a nő „*érezheti majd, hogy milyen ritkaság, milyen érték*”. Ebben az esztendőben sem maradtunk védőbeszéd nélkül (Védő, 1931), és a halálbüntetés kérdésköre is napirendre került (Halálbüntetés, 1931). Az értekezleten a halálbüntetés eltörlése kapcsán határozati javaslat készült, amit az Országgyűlés tagjainak is eljuttattak.

Míg a két évvel korábban megjelent Magyar Zsidó Lexikonban még nem kapott önálló szócikket (csak a férjénél került megemlítésre), addig az idei Magyar Asszonyok Lexikonában már önállóan szerepelt, és a képtárban is megtalálható volt az arcképe (Lexikona, 1931).

Az 1932. év is előadással kezdődött, ami a hitvestársi hűségéről szólt (Hitvestársi, 1932), majd a Magyar Családok Országos Egyesülete táncestélyével (Magyar Családok, 1932) és egy körkérdéssel folytatódott (Mi a véleménye, 1932), végül pedig a dolgozó nők szexepiljével zárult (A dolgozó nő, 1932).

Az év folyamán a szakmai tevékenysége igen változatos volt, eljáró végrehajtási képviselőként, a kamarai választáson szavazatszedőként és ügygondnokként is (Szakmai, 1932). Utóbbinak az érdekessége, hogy mindezt gróf Szapáry László váltóperében tette. Ebben az esztendőben székhely- és telefonszámváltás (V. kerület, Honvéd utca 18., tel.: 24-090) is történt (Székhely, 1932).

1933-ban az immár szokásos évindító előadások, amelynek témái a nők állampolgársága és önrendelkezési joga (ami egyúttal tiltakozás is volt a hágai nemzetközi konferencia egyezménye ellen, egyúttal kérve a hazai ratifikálás felfüggesztését), a csábítás és a jog, illetve a házasság problémája (Előadások, 1933) mellett kalauzolt egy olasz ügyvédnőt – aki a nápolyi nemzetközi ügyvédnöi kongresszust készítette elő – Budapesten (Olasz ügyvédnö, 1933).

Majd újabb elvi kérdést karolt fel, miszerint az örökbefogadott lány köteles-e a vér szerinti édesanyjának a tartására (Tartás, 1933). Az elsőfokú bíróság szerint mivel az örökbefogadó anya (aki a vér szerinti édesanya nővére) is tartásra szorult, ezért

nem, a másodfokú bíróság szerint pedig igen (ők egyetértettek Ungár Margit érvelésével). Az örökbefogadott és a szülő viszonyáról cikket is írt a DAL-ba (Dal, 1933)

Majd az újabb ügygondnoknevezést követően a Magyar Izraelita Nőegyletek Országos Szövetsége beválasztotta az igazgató-választmányába (Minosz, 1933). Ezután kiderült, hogy szeret kézimunkázni (amit az ügyvédnök még a nemzetközi kongresszusok alatt is űztek), mert mint „*alkotó munka gyönyörűséget és kielégülést okoz*”, de kevés ideje volt rá (A Dolgozó, 1933). Végül előadással zárta az évet (Családjog, 1933).

Az újabb esztendő, az 1934-es is előadással indult, amely a csábítás és a jog témakörét járta körül, majd egy teadélutánon, egy ankéton és egy ünnepségen vett részt (Előadás, 1934). Továbbá kegyelmet kért a kormányzótól a korábbi védenca, Földessi Ilona részére, ami sikerrel is járt, így Ilonának nem kellett letöltenie a büntetése hátralévő részét (Kegyelem, 1934).

Majd odaadta az ügyvédi oklevele másolati példányát az Országos Ügyvédmúzeumnak, illetve kiderült, hogy nem minden (szakács)nő volt tisztában azzal, hogy hazánkban női ügyvédek is praktizáltak, továbbá egy körkérdésre válaszolva szinte élete kvintesszenciáját adta: „*Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a modern leány utja kisiklott vágányon szalad, mert elvesztette az ősi talajt, elvesztette a kapcsolatot a multtal. Ő a mult és a jövő mesgyéjén van. A multból merit, a jövőnek szolgál, a való élet igazsága pedig jótáll érte.*” (Ügyvédmúzeum, 1934).

1935-ben a szokásos újévet kezdő előadás (ezúttal hozzászólóként) nem maradt el (Előadás, 1935), azonban amivel szinte mindenkit meglepett, hogy februárban egy szabadalma 111.616 lajstromszám alatt oltalmat nyert (Szabadalom, 1935). Ez pedig nem szólt másról, mint a jótékony hatású fekete retekéből készült (gyógy)szerről epekő és -homok ellen. Kiderült, hogy korábban neki is voltak epekő bántalmi, amik a fekete retekkel tálalt vajjas kenyértől enyhültek, ezért kísérleteket végzett, hogy melyik váltotta ki a jótékony hatást. Ezáltal rátalált a fekete retekre, amivel az idők folyamán tovább kísérletezett, és így lett a szabadalma alapja. Az orvosságból étkezés előtt fél órával, naponta háromszor egy evőkanállal kellett bevenni, a szabadalmi leírás szerint többfajta elkészítési metódusa volt.

Az esztendő nagy horderejű témája volt az új ügyvédi rendtartás tervezete, amely a nőknek nem tette volna lehetővé az ügyvédi pályán való elhelyezkedést, illetve 2000 pengős biztosítékhoz és legalább kétszobás lakáshoz (tulajdonos vagy főbérlő) kötötte volna az ügyvédkedést. Maga a tervezet, és a női jogokat csorbító rendelkezése hatalmas visszhangot váltott ki, Ungár Margit az Országos Ügyvéd Liga és a Feministák Egyesülete ülésén is tiltakozott ellene (Tervezet, 1935). Időközben még a csábítás jogi következményeit is vizsgálta a DAL-ban (Dal, 1935).

Az 1936. esztendő az Önálló Hivatású Nők Szövetsége rendezésében a házasság Amerikában és Magyarországon témakörben kerekasztal beszélgetéssel indult, majd újra elítélte a párbajt, illetve a szervezet közgyűlésén vett részt (Előadás, 1936).

Ezután a nők világszövetsége jogi szakosztályának, majd az ügyvédnök bécsi nemzetközi kongresszusának budapesti látogatására került sor (Látogatások, 1936). Ezeket kalauzolta a küldötteket, bemutatta az igazságszolgáltatás épületeit, tárgyalótermeit, tereit, illetve városlátogatásokat, előadásokat (egyét ő is tartott), találkozókat és bankettet szerveztek a részükre.

Majd az ügyvédi rendtartás kapcsán fejtette ki a véleményét, a képviselőházi szavazás után cikket is írt (Rendtartás, 1936). A törvényjavaslat – ami 1937. évi IV. törvénycikként jelent meg a törvénytarban – a 45. § és a 70. § alapján nem tette lehetővé az ügyvédi kamarába nők felvételét. Szépen fogalmazta meg az üzenetét: *„A ma emberének, aki nemcsak magáért akar dolgozni, hanem az is célkitűzési közé tartozik, hogy magot rakjon a jövő számára, éber szemmel kell őrt állania, hogy az új ügyvédi rendtartásnak a 45.§-a, illetve a 70. §-ának 4. bekezdése ne kerüljön be a Corpus Juris Hungaricibe. Ne homályosítsa el ősi törvényünk régi ragyogását, ne vessen fényére árnyékot egy olyan intézkedés, amely nem találkozhatik a jogérzet helyeslésével, mert nem képes az igazság mérlegének serpenyőjét egyvonalba állítani és egyensúlyba tartani.”* A törvény a szerzett jogokat nem érintette, a korábban bejegyzett ügyvédnők folytathatták a hivatásuk gyakorlását.

Az 1937-es évben részt vett az Országos Ügyvédszövetség ülésén, amely szervezet budapesti alosztályának választmányi tagjaként is működött, illetve a testület előterjesztését – a korábbi bécsi nemzetközi kongresszusra – a férjes nő jogállása tárgykörében Ifj. Szigeti Lászlóval együtt ő írta meg (Ügyvédszövetség, 1937).

Ezután jogi cikksorozatban tárgyalta a házassági ígéretet, a házassági megbocsátást, a férjtartást és a házasság felbontását mindkét fél vétkessége esetén, majd egy meglepő apróhirdetésnél adta meg az elérhetőségeit (valószínűleg ő csak a közvetítő volt), miszerint *„főzőmindenes, vasárnap kivételével, szerény fizetéssel ajánlkozik”*. Továbbá megszövegezte a nők választójoga, valamint a nők pályaválasztási szabadsága tárgyában tett előterjesztést, amit a Feministák Egyesülete be is nyújtott a parlamentnek (Vasárnap, 1937).

1938-ban válóperes cikkel nyitotta az évet, majd bigámia miatt indított perben járt el védőként (Per, 1938). Történt ugyanis, hogy a kettős házassággal megvádolt férfi védence úgy vett feleségül egy asszonyt, hogy a nőnek még fennállt az érvényes házassága. Vági Józsefné Ungár Margit a védőbeszédében (ami alapján meg is történt a felmentés) rámutatott arra, hogy erről a férfi nem tudott: *„Nem vitatom – mondom – hogy a nők általában közlékeny természetűek. Azonban mint nő kijelenthetem, hogy az asszony a saját titkát jobban tudja őrizni, mint a sír.”*

Az év kiemelkedő eseménye az Önálló Hivatású Nők Világszövetségének hazai kongresszusa volt, ahol Ungár Margit is felszólalt (Kongresszus, 1938), a férjes asszony magyar jogi helyzetét mutatta be, majd Ribáry Géza ügyvéddel együtt elkalauzolta a jogi szakosztályi résztvevőket az igazságszolgáltatás épületeibe és a börtönügyi múzeumba.

Ezután újabb védői munkát vállalt, egy házassági ígéretét be nem tartó férfi mellett kardoskodott, aki a jövőbelijétől ruhát, élelmiszert és pénzt kapott, de végül nem házasodott meg vele. A vádlott arra hivatkozott, hogy azért, mert az asszony durva, erőszakos volt vele (Ígéret, 1938). Ungár Margit a perbeszédében így érvelt: *„Maga a sértett volt oka, hogy a vádlott nem vette őt feleségül, mert én, a nő, mondom, hogy a férfi sem köteles túrni a női brutalitásokat.”* Időközben V. kerület, Tátra utca 12/A. számra módosult a székhelye, a telefonszáma (1-24-090) változatlan maradt (Székhely, 1938).

Az ezüstkör nehézségei

Az 1939-es év jogfosztó, egzisztenciális nehézségeket tartogatott a számára, mivel az első zsidótörvény (1938. évi XV. tc.) és végrehajtási jogszabálya (4.350/1938. ME. rendelet) után, amely korlátozta az ügyvédi kamarába újonnan felvehető zsidó felekezetű tagok létszámát – ő maga pedig zsidónak tekintendő személy lett –, a második zsidótörvény (1939. évi IV. tc.) már a választójogot sem hagyta érintetlenül. Utóbbi jogszabály elrendelte, hogy a kamara tartson új választást, ha a tisztikara vagy a választmányának tagjai között a zsidó felekezetűek aránya meghaladja a 6%-ot, mert az ő tagságuk a törvény erejénél fogva megszűnt ezekben a szervezetekben. Ezen törvény végrehajtására kiadott 7.720/1939. ME. rendelet alapján Ungár Margitot felvették a zsidónak tekintendő ügyvédek névjegyzékébe (Névjegyzék, 1939).

Az újabb székhelyáthelyezés (IV. kerület, Petőfi Sándor utca 7., tel.: 188-454) mellett a végrehajtási eljárásokban is közreműködött (Székhely, 1939). Majd örömmel töltötte el a szívét, mert megjelent a Hajnal Henrik szerzőtársával írt *Csábítás, jegyszegés és a jog* című könyve, amely, mint a kúriai joggyakorlatot összefoglaló munka a korabeli (szak)sajtóban elismerő kritikákat kapott (Csábítás, 1939).

Az 1940. és az 1941. esztendő is védelemmel telt, egy késpárbaji felmentés és egy leányanyai rövid fogházbüntetés volt az eredmény (Védelem, 1940), továbbá megszületett az ügyvédi közmegebízásokat szűkítő jogszabály (1941. évi XIII. tc.), illetve a harmadik zsidótörvény (1941. évi XV. tc.), amely a házassági jogot korlátozta. Az 1942. és az 1943. év végrehajtási eljárásban való közreműködéssel és egy védelemmel (Árverés, 1942), míg az 1944-es jogfosztással folytatódott.

A német megszállás harmadik napján a Gestapo megkezdte a budapesti zsidó ügyvédek letartóztatását, de ezt sikerült elkerülnie, mert az átadott 700 fős zsidólistán a letartóztatások abc sorrendben haladtak, és az Igazságügyi Minisztérium közbelépésére a „K” betűnél abbamaradtak. Majd az 1.210/1944. ME. és 1.240/1944. ME. rendelet alapján Vági Józsefné Ungár Margitot április 14-én (és vele együtt a férjét, illetve április 30-án Ferenc testvérét is, tehát a családját) törölték az ügyvédek névjegyzékéből, illetve április 5-től a ruháján kanárisárga színű, hatágú csillag viselésére volt köteles (Névjegyzék, 1944).

Ezután az 1.610/1944. ME. rendelet felhatalmazása alapján a főpolgármester kijelölte Budapesten azokat a házakat, ahová a zsidó személyeknek költözniük kellett. Ungár Margit a Szent István körút 8. szám alatti csillagos ház (a nevüket onnan kapták, hogy az épületeket a kapu fölé elhelyezett kanárisárga színű, hatágú csillaggal kellett megjelölni) egyik lakásának egyik szobájában élt 1944. június 25-től (Csillagos házak, 1944).

A jogfosztó zsidó rendelkezések hatályon kívül helyezése után (200/1945. ME. rendelet), jogszabályi előírás alapján (45.117/1945. IM. rendelet) visszaállt a kamarai tagsága, majd az 1945. évi igazolási eljárásban – a 1.080/1945. ME. és a 1.410/1945. ME. rendeletek alapján – az igazoló bizottság igazolta (Igazolás, 1945). A kérdőívre és a kamarai számlálólapra adott válaszai szerint a ház 2. emelet 5. ajtó alatti lakásban lakott együtt a férjével és egy rokonával, többszázezer pengő értéke veszett el, a korábbi korlátozó intézkedések hatására az ügyfelei száma lecsökkent

(néhány volt), a Joint (American Joint Distribution Committee) nemzetközi segélyszervezettől élelmiszer-támogatásban részesült, és 1944 júniusától egész korábbi normális életéről le kellett mondania. Kiderült, hogy volt egy hosszabb, száz napig tartó betegsége, kitüntetéssel és telefontal nem bírt, napi- és szaklapot nem járatott, a politikai és az ügyvédi közéletben nem vett részt, az utolsó három évben nem volt szabadságon, viszont rendelkezett könyvtárral, felszereléssel a munkavégzéséhez.

1947-ben a Feministák Egyesületében előadást tartott, majd házassági bontóperben járt el, továbbá az 1949. évben ugyanott beszélt a nő jogairól (Előadás, 1947). 1950-tól a férjével együtt kinevezték bírói és ügyvédi szakvizsga bizottsági tagnak (a visszaemlékezés szerint nála a jelöltek szépen, nyugodtan feleltek, kiválóan vizsgáztak), letette a 13.400/1950. (II. 25.) IM. rendelet szerinti ügyvédi esküt, majd a következő évben is vállalt jogi képviselést bontóperben (Tag, 1950).

1953-ig továbbra is a férjével együtt dolgozott (a székhely a Szent István körúti lakás, a telefonszám: 311-589), majd 1958. augusztus 31-ig önállóan (a férje 1957. október 24-én hunyt el)⁸. Ezután az 1959. február 1-jei nyugdíjba vonulásáig a budapesti 31. számú ügyvédi munkaközösség tagja volt (Nyugdíj, 1959). Ezalatt a 26/1958. (III. 30.) Korm. rendelet alapján felálló, az ügyvédek felülvizsgáló bizottság a kamarai tagságában megerősítette (Tagság, 1958).

Időközben (1955-1956 körül) egy szigorúan bizalmas kérdőívre adott válaszaiából, illetve egy 1956-os jelentésből kiderült, hogy nem volt az állampárt tagja, a súlyos beteg testvérével (Rózsa Lajosné Ungár Vilma) és a többszöri agyvérzésen átesett férjével élt együtt, utóbbi jó ideje csaknem teljesen immobil volt. Az ő minden segítség nélküli ápolása, gondozása és ellátása az erejét teljesen igénybe vette. Ennek ellenére a vállalt képviselések iratanyagából megállapítható, hogy Ungár Margit igen nagy általános és jogi műveltséggel bírt. A „*periratok teljesen kifogástalanok minden szempontból, alaposak és jogi szempontból is messze az átlagon felüli nívón*” álltak (Jelentés, 1956).

Az 1967-es beszélgetésben elmondta, hogy egy jogászvacsorán a férfi, aki később a férje lett, úgy gondolta, hogy az első jogásznő unalmas, tudálékos „kékharisnya” lehet, de kiderült, hogy ez nem igaz. Az „*ismertség pedig évtizedekig tartó boldog házassággal végződött. A házasságunk abban az időben rendhagyó volt. A munka, az elhivatottság nem ért vele véget, hanem kiteljesült. Akkor még nem beszéltek annyit a női egyenjogúságról, törvény sem determinálta, de a Vágó-Ungár családban jogerőre emelkedett.*” (Beszélgetés, 1967) Megemlítette még, hogy dolgozik egy nagyobb terjedelmű munkán, amelyet a magyar nő jogállása a múltban és ma munkacímével illetett.

A nők jogi helyzete Magyarországon Szent István korától napjainkig címmel készülő könyve terve az élete utolsó, 1968-ban adott interjújában is felmerült (a művet sem kéziratban, sem nyomtatott formában nem sikerült fellelnünk), emellett beszélt arról, hogy mélyen vallásos családban nőtt fel (Lengyel, 1968). Elmesélte, hogy az egyetemi beiratkozáskor megbeszélte egy orvostanhallgatónővel, hogy a medika

⁸ Lásd: FamilySearch, URL: <https://bit.ly/3Rh8hPV>

„sebész lesz, akinek fegyvere a »gyógyító kés«. Én viszont úgy döntöttem, hogy a »segítő kéz« munkása leszek, azokat fogom képviselni, akik a társadalom száműzöttjei.”

Kifejtette, hogy a megbízóinak a „szociális nővére” is volt, olyan képviselőket is elvállalt, amit helyette más nem tett volna meg, így volt ez a kommunista fiatalok perével is. A hála nem maradt el, mire hazatért a tárgyalásról, a tizenkét felmentett fiatalember „a lakását, konyháját, folyósóját, fürdőszobáját is az érlelő nyár virágaival” árasztotta el. Élete legszebb emlékének azt tartotta, amikor kiderült, hogy „fivérem egy Bécs melletti községben él és egészséges. Tanúja voltam tehát a csodának, hogy egy zsidó család megmaradt...”

A Teremtőjéhez 1969. április 30-án tért meg⁹, a temetése május 4-én volt a rákoskeresztúri Kozma utcai temetőben (1C parcella, 9. sor 12. sír), ahol az érdemeit Benoschofsky Imre főrabbi méltatta (Temetés, 1969). A sírfeliratán az első ügyvédnö, cenzor felirat olvasható, de talán azt még ő sem gondolta, hogy a temetésén a főkantör is ügyvéd lesz.

Emlékfoslányok

Ungár Margit megérte, hogy a jogi karok kapui a 6.660/1945. ME rendelet, majd az 1946. évi XXII. tc. alapján a nők számára is megnyíltak (utóbbi jogszabály nemzetgyűlési vitáján meg is említették a nevét), majd azt is, hogy utolsó földi évében az egyetemek jogász nappali tagozatán már jóval több nő tanult, mint férfi (Jogászok, 1970).

Megelégedettséggel fogadta, hogy újra mód nyílt nők felvételére az ügyvédi kamarába (10.440/1945. ME rendelet), sőt a diplomaszerezésének centenáriumi évfordulóján már – ha valami kataklizma nem történik – több női ügyvédjelölt, alkalmazott ügyvédnö praktizál hazánkban, mint férfi, továbbá az ügyvédnök száma is megközelíti a férfiakét.

Így üttörő tevékenysége révén megvalósult az, amit a Jogállam cikkszerzője szűk egy évszázada kívánt a nőknek: a „*későbbi évek vagy esetleg évtizedek számára már könnyebben és véglegesen megnyílnak a praktikus jogászat kapui Magyarországon is*” (MŰK, 2022).

Büszkeséggel töltötte el, hogy a házasságon kívül született gyermek jogállásáról szóló 1946. évi XXIX. tc. – amely ugyanazokon az elveken alapult, mint az általa szövegezett tervezet, amit a Feministák Egyesülete 1933-ben nyújtott be a törvényhozásnak – hatályba lépett (Házasságon kívül, 1946).

* * *

Élete szövetét apró mozaikokból összetéve, még azt így is csak vázlatosan megismerve, kellő határozottsággal állítható, hogy amin keresztülment, amit végigküzdött, amit magvetőként elért, az a költő (Vörösmarty Mihály) szavaival szólva: férfimunka volt!

Méltó ehhez az állhatatos élethez, hogy az utókor tagjai ne hagyják feledésbe merülni a nevét, példaként és emlékül szolgáljon számunkra. Így mi is támogatjuk

⁹ Lásd: FamilySearch, URL: <https://bit.ly/3tdgX1z>

azt a kiváló ötletet, hogy annak a lakóháznak a falán, ahol majdnem napra pontosan élete utolsó negyed évszázadát töltötte emléktábla hirdesse létét (Emléktábla, 2021).

De ennél tovább is megyünk: 2023-ban – a jogi diplomája megszerzése és ügyvédjelölti bejegyzése századik évfordulóján –, az emléktábla (akár a Magyar Ügyvéd Napon történt) felavatása mellett a sírhelyének felújításával is kései ügyvéd utódokként elévülhetetlenül megtehetjük azt, ami szerint ő is élt: tisztelni és szeretni az (elmúló) embert!

*Dr. Ungár Margit portréja
Szerényi Gábor grafikusművész alkotása
Forrás: Bóka, 2023:915*

Irodalom

- A dolgozó nő és a kézimunka (1933). *Színházi Élet*, 23. évf. 19. sz. p. 88.
- A dolgozó nő sexappéalje (1932). *Színházi Élet*, 22. évf. 43. sz. p. 72.
- A párbajról nyilatkozik a társaságbeli hölgy, a híres orvosprofesszor, a sportlady, a vívóbajnok, az ügyvédnő és az író (1931). *Az Est*, 22. évf. 30. sz. (02.07.) p. 11.
- Alapszabály (1931). *Magyar Hírlap*, 41. évf. 61. sz. (03.15.) p. 14.; *Pesti Hírlap*, 53. évf. 62. sz. (03.17.) p. 11.
- Alapvizsgák (1920-22). HBML VIII. 7. a. 5. (1919. 03. 29.), 2)j.; Névjegyzéke azoknak, akik az 1920-21. tanévben a magyarországi egyetemeken, műegyetemen és jogakadémiaikon kitüntetéssel, illetőleg dicsérettel tettek vizsgálatot (1921). *Hivatalos Közlöny (Melléklete)*, 29. évf. 28. sz. (12.22.) p. 4.; *A debreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetem évkönyve és almanachja az 1920-21. tanévről* (1921). Debrecen: Debreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetemi Nyomda, p. 121., p. 204., p. 217.; Debreceni Egyetem Kézirattár (DEK). Első alapvizsgálati jegyzőkönyvek II. (71/1919-20), Második alapvizsgálati jegyzőkönyvek II. (52/1920-21), Harmadik alapvizsgálati jegyzőkönyvek II. (56/1921-22); DEK: Jog- és Államtudományi Kar hallgatóinak anyakönyvi (származási) lapjai (1918-19. II. fele – 1922-23. I. fele); MNL OL K 636 (1919) 32. d. 10. t. (27.151/1919. IV.)
- Ankét (1931). *Budapesti Hírlap*, 51. évf. 88. sz. (04.19.) p. 20.; *Magyar Hírlap*, 41. évf. 88. sz. (04.19.) p. 19.; *8 Orai Ujság*, 17. évf. 89. sz. (04.21.) p. 7.; *Magyar Hírlap*, 41. évf. 91. sz. (04.23.) p. 4.; *Pesti Hírlap*, 53. évf. 91. sz. (04.23.) p. 20.
- Árverés (1942). *Budapesti Közlöny (Hivatalos Értesítő)*, 76. évf. 275. sz. (12.03.) p. 1.; *Budapesti Közlöny (Hivatalos Értesítő 1943)*, 77. évf. 5. sz. (01.08.) p. 1.; *Budapesti Közlöny (Hivatalos Értesítő 1943)*, 77. évf. 13. sz. (01.17.) p. 1.; *Ujság (1943)*, 41. évf. 232. sz. (10.14.) p. 4.
- Az ügyvéd (1927). Az ügyvéd és férje, az ügyvéd. *Magyarország*, 34. évf. 151. sz. (07.07.) p. 4.; BÜKL, új. jegyzék 12. köt. 593. lapszám
- Bál (1926). *Budapesti Hírlap*, 46. évf. 19. sz. (01.24.) p. 14.; *Ujság*, 2. évf. 19. sz. (01.24.) p. 10.; *Pesti Hírlap*, 48. évf. 36. sz. (02.14.) p. 7.; *Ujság*, 2. évf. 36. sz. (02.14.) p. 11.
- Bál (1927). *Budapesti Hírlap*, 47. évf. 35. sz. (02.13.) p. 18.; *Pesti Hírlap*, 49. évf. 35. sz. (02.13.) p. 8.; *Pesti Napló*, 78. évf. 35. sz. (02.13.) p. 8.; *Pesti Hírlap*, 49. évf. 77. sz. (04.05.) p. 8.
- Bejegyzés (1923a). *Világ*, 14. évf. 164. sz. (07.24.) p. 6.; *Az Ujság*, 21. évf. 248. sz. (11.03.) p. 2.; *Az Est*, 14. évf. 248. sz. (11.03.) p. 5.; *Az Ujság*, 21. évf. 249. sz. (11.04.) p. 6.; *Budapesti Hírlap*, 43. évf. 249. sz. (11.04.) p. 15.; *Ellenzék*, 44. évf. 250. sz. (11.04.) p. 4.; *Friss Ujság*, 28. évf., 249. sz. (11.04.) p. 3.; *Pesti Napló*, 74. évf. 249. sz. (11.04.) p. 4., p. 6.; *Bácsmegyei Napló*, 24. évf. 32. sz. (11.05.) p. 3.; *Prágai Magyar Hírlap*, 2. évf. 251. sz. (11.06.) p. 6.; *Uj Kelet*, 6. évf. 208. sz. (11.06.) p. 5.; *Brassói Lapok*, 29. évf. 251. sz. (11.07.) p. 4.; *Az Ujság*, 21. évf. 251. sz. (11.07.) p. 4.; *Jogtudományi Közlöny*, 58. évf. 22. sz. (11.15.) p. 179.; *Mohácsi*

• A tanulmányban előforduló webes hivatkozások legutolsó ellenőrzési időpontja: 2023. december 1.

- Hírlap*, 13. évf. 48. sz. (11.25.) p. 3.; BÜKL, BÜK választmányának 1923. évi teljes ülési jegyzőkönyvei, nov. 3. ülés
- Bejegyzés (1923b). *Miskolci Reggeli Hírlap*, 32. évf. 278. sz. (12.07.) p. 5.; *Egyetértés*, 5. évf. 289. sz. (12.21.) p. 3.; *Dunántúl*, 13. évf. 291. sz. (12.23.) p. 1.; *Magyarország*, 30. évf. 290. sz. (12.23.) p. 9.; *Nyírvidék*, 44. évf. 291. sz. (12.23.) p. 6.; *Pécsi Lapok*, 2. évf. 291. sz. (12.23.) p. 2.; *Zemplén*, 54. évf. 102. sz. (12.29.) p. 2.; *Egri Népiújság* (1924), 41. évf. 1. sz. (01.01.) p. 3.; MNL OL K 631. 36. cs. (558/1928.)
- Bejegyzés (1928). BÜKL, ügyvédek lajstroma 8/b. köt. 563. lapszám; *Budapesti Közlöny*, 62. évf. 156. sz. (07.11.) p. 2.; *Igazságügyi Közlöny*, 37. évf. 7. sz. (07.31.) p. 155.; BFL IX. 282. b. 6718. ü. 6-7.; Katkó, A. (2004). Az első budapesti ügyvédnö. *Pesti Ügyvéd*, 13. évf. 12. sz. p. 9.
- Beszámoló a szegedi Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem 1922-23–1926-27. évi működéséről (1929). Szeged: Szeged Városi Nyomda; MNL OL K. 636 153. dob. 27. tét. 23473. alapsz.
- Beszélgetés az ország első ügyvédasszonyával (1967). *Egyetemi Lapok*, 9. évf. 14. sz. (10.05.) p. 3.
- Bóka Zs. (2023). Az első magyar női ügyvéd. *Magyar Tudomány*, 184. évf., 7. sz., 913-925.
- Csábítás (1939). UNGÁR, M.-HAJNAL, H. (1939). *Csábítás, jegyszegés és a jog. Az M. Kir. Kúria legújabb gyakorlata*. Pécs: Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó; *Pesti Napló*, 90. évf. 244. sz. (10.26.) p. 4.; *Magyar Jogi Szemle*, 20. évf. 11. sz. pp.374-378.; *Pesti Hírlap* (1940), 62. évf. 7. sz. (01.11.) p. 7.; *Pesti Hírlap* (1940), 62. évf. 7. sz. (03.02.) p. 7.; *Ujság* (1943), 41. évf. 79. sz. (12.18.) p. 4.
- Családjog (1933). *Ujság*, 9. évf. 270. sz. (11.28.) p. 9.; *Magyar Hírlap*, 43. évf. 280. sz. (12.10.) p. 16.; *Ujság*, 9. évf. 280. sz. (12.10.) p. 18.; *Pesti Hírlap*, 55. évf. 282. sz. (12.13.) p. 11.; *Pesti Napló*, 84. évf. 283. sz. (12.14.) p. 9.; *Ujság*, 9. évf. 286. sz. (12.17.) p. 18.
- Csillagos házak (1944). *Fővárosi Közlöny (Melléklet)*, 55. évf. 30. sz. (06.16.) p. 3.; *Budapesti Közlöny*, 78. évf. 141. sz. (06.24.) pp. 6-9.; BFL IX. 282. b. 6718. ü. 37-38., 57.; Katkó, 2004, p. 9.
- D.N.C. (1928). *Pesti Napló* (1927), 78. évf. 292. sz. (12.24.) p. 8; *Tolnai Világlapja*, 28. évf. 1. sz. (01.04.) p. 4.; *Magyar Hírlap*, 38. évf. 139. sz. (06.21.) p. 6.; *Pesti Napló*, 79. évf. 139. sz. (06.21.) p. 5.
- D.N.C. (1929). *Budapesti Hírlap*, 49. évf. 36. sz. (02.13.) p. 19.; *Magyar Hírlap*, 39. évf. 36. sz. (02.13.) p. 8.; *Nemzeti Ujság*, 11. évf. 36. sz. (02.13.) p. 10.; *Ujság*, 5. évf. 36. sz. (02.13.) p. 9.
- DAL (1929). *Délmagyarország*, 5. évf. 29. sz. (02.05.) p. 3.; *Szegedi Uj Nemzedék*, 11. évf. 24. sz. (02.06.) p. 1.; *Budapesti Hírlap*, 49. évf. 52. sz. (03.03.) p. 14.; *Magyar Hírlap*, 39. évf. 52. sz. (03.03.) p. 15.; *Pesti Hírlap*, 51. évf. 52. sz. (03.03.) p. 10.; *Miskolci Reggeli Hírlap*, 38. évf. 54. sz. (03.06.) p. 8.
- DAL (1933). *Ujság*, 9. évf. 98. sz. (05.02.) p. 8.; *Budapesti Hírlap*, 53. évf. 99. sz. (05.03.) p. 7; *Esti Kurír*, 11. évf. 99. sz. (05.03.) p. 6.; *Magyar Hírlap*, 43. évf. 100. sz. (05.04.) p. 8.

- DAL (1935). *Esti Kurír*, 13. évf. 226. sz. (10.04.) p. 10.; *Felsőmagyarországi Reggeli Hírlap*, 44. évf. 226. sz. (10.04.) p. 4.; *Budapesti Hírlap*, 55. évf. 227. sz. (10.05.) p. 11.; *Magyar Hírlap*, 45. évf. 228. sz. (10.06.) p. 12.
- Doktoravatás (1923). *MTI*, 06.20., 9-1.; *Az Ujság*, 21. évf. 138. sz. (06.21.) p. 5.; *Budapesti Hírlap*, 43. évf. 138. sz. (06.21.) p. 4.; *Pesti Hírlap*, 45. évf. 138. sz. (06.21.) p. 7.; *Pesti Napló*, 74. évf. 138. sz. (06.21.) p. 5.; *Uj Barázda*, 5. évf. 128. sz. (06.21.) p. 2.; *Az Est*, 14. évf. 139. sz. (06.22.) p. 7.; *Ellenzék*, 44. évf. 138. sz. (06.22.) p. 8.; *Friss Hírek*, 7. évf. 139. sz. (06.22.) p. 3.; *Magyarország*, 30. évf. 139. sz. (06.22.) p. 6.; *Kecskeméti Lapok*, 56. évf. 138. sz. (06.22.) p. 2.; *Pécsi Lapok*, 2. évf. 139. sz. (06.22.) p. 2.; *Szegedi Híradó*, 66. évf. 139. sz. (06.22.) p. 2.; *Brassói Lapok*, 29. évf. 138. sz. (06.23.) p. 4.; *Vasárnap*, 4. évf. 26. sz. (07.01.) p. 7.; *Harangszó*, 14. évf. 28. sz. (07.08.) p. 224.; *Tolnai Világlapja*, 23. évf. 14. sz. (07.11.) p. 27.; *Uj Előre*, 19. évf. 3947. sz. (07.19.) p. 3.
- Dorothy Henecker amerikai ügyvédnö Budapesten (1931). *Tolnai Világlapja*, 31. évf. 13. sz. (03.25.) p. 5.
- Elemi (1901). KUTI, ZS. – SIMONOVITS, D.: *A Debreczeni Izr. Hitközség négy osztályú fiú- és hat osztályú leányiskolájának értesítője*. Debrecen: Hoffmann és Kronovitz Könyvnyomdája, 1896. (10. évf.) p. 43.; 1897. (11. évf.) p. 39.; 1898. (12. évf.) p. 54.; 1899. (13. évf.) p. 32.; 1900. (14. évf.) p. 5., p. 30.; 1901 (15. évf.) p. 5., p. 30.
- Előadás (1934). *Magyar Hírlap*, 44. évf. 10. sz. (01.14.) p. 15.; *Ujság*, 10. évf. 10. sz. (01.14.) p. 15.; *Pesti Napló*, 85. évf. 12. sz. (01.17.) p. 14.; *MOT*, 16. évf. 36. sz. (02.14.), 12-1.; *Magyar Hírlap*, 44. évf. 79. sz. (04.10.) p. 7.; *Ujság*, 10. évf. 80. sz. (04.11.) p. 8.; *Magyar Hírlap*, 44. évf. 82. sz. (04.13.) p. 9.; *Egyenlőség*, 54. évf. 48. sz. (12.15.) p. 8.
- Előadás (1935). *Budapesti Hírlap*, 55. évf. 27. sz. (02.01.) p. 9; *Magyarság*, 16. évf. 27. sz. (02.01.) p. 16.; *Ujság*, 11. évf. 27. sz. (02.01.) p. 10.
- Előadás (1936). *MOT*, 18. évf. 44. sz. (02.22.), 9-1.; *Magyar Hírlap*, 46. évf. 45. sz. (02.23.) p. 11.; *MOT*, 18. évf. 46. sz. (02.25.), 6-1.; *Pesti Hírlap*, 58. évf. 47. sz. (02.26.) p. 10.; *Pesti Napló*, 87. évf. 47. sz. (02.26.) p. 12.; *Budapesti Hírlap*, 56. évf. 48. sz. (02.27.) p. 11.; *Magyar Hírlap*, 46. évf. 48. sz. (02.27.) p. 8.; *Magyarság*, 17. évf. 48. sz. (02.27.) p. 10.; *Ujság*, 12. évf. 48. sz. (02.27.) p. 12.; *MOT*, 18. évf. 48. sz. (02.27.), 12-1.; *Budapesti Hírlap*, 56. évf. 49. sz. (02.28.) p. 9.; *Magyar Hírlap*, 46. évf. 49. sz. (02.28.) p. 6.; *Pesti Hírlap*, 58. évf. 49. sz. (02.28.) p. 16.; *Pesti Napló*, 87. évf. 49. sz. (02.28.) p. 13.; *Az Est*, 27. évf. 50. sz. (02.29.) p. 10.; *Képes Pesti Hírlap*, 58. évf. 50. sz. (02.29.) p. 2.; *Magyarország*, 43. évf. 56. sz. (03.07.) p. 3.; *MOT*, 18. évf. 147. sz. (06.30.), 17-1.; *Magyar Hírlap*, 46. évf. 148. sz. (07.01.) p. 6.; *Nemzeti Ujság*, 18. évf. 148. sz. (07.01.) p. 13.
- Előadás (1947). *Világ*, 580. sz. (05.07.) p. 3.; *Világ*, 582. sz. (05.09.) p. 3.; *Szabad Nép*, 5. évf. 107. sz. (05.13.) p. 6.; *Haladás*, 3. évf. 20. sz. (05.15.) p. 9.; BFL VII. 205. a. 1947. 0588.; *Magyar Nemzet (1949)*, 5. évf. 17. sz. (01.21.) p. 4.; *Világ (1949)*, 1089. sz. (01.21.) p. 6.
- Előadások (1933). *Magyar Hírlap*, 43. évf. 48. sz. (02.28.) p. 2.; *Pesti Hírlap*, 55. évf. 48. sz. (02.28.) p. 10.; *Ujság*, 9. évf. 48. sz. (02.28.) p. 7.; *Magyar Hírlap*, 43. évf. 50. sz. (03.02.) p. 9.; *Népszava*, 61. évf. 50. sz. (03.02.) p. 8.; *Pesti Napló*, 84. évf.

52. sz. (03.04.) p. 8.; *Budapesti Hírlap*, 53. évf. 53. sz. (03.05.) p. 13; *Magyar Hírlap*, 43. évf. 62. sz. (03.17.) p. 8.; *Ujság*, 9. évf. 75. sz. (04.02.) p. 11.; *Pesti Hírlap*, 55. évf. 76. sz. (04.04.) p. 6.; *Magyar Hírlap*, 43. évf. 77. sz. (04.05.) p. 5.; *Pesti Hírlap*, 55. évf. 77. sz. (04.05.) p. 9.; *Pesti Napló*, 84. évf. 77. sz. (04.05.) p. 10.; *Ujság*, 9. évf. 77. sz. (04.05.) p. 8.; *Az Est*, 24. évf. 103. sz. (05.07.) p. 7.; *Ügyvédi Közlöny*, 3. évf. 41. sz. (11.11.) p. 1.; *Pesti Hírlap*, 55. évf. 261. sz. (11.17.) p. 19.; *Magyar Hírlap*, 43. évf. 263. sz. (11.19.) p. 16.; *Polgári Jog (1934)*, 10. évf. 2. sz. pp.105-106.
- Első per (1924). *Miskolci Reggeli Hírlap*, 33. évf. 23. sz. (01.27.) p. 7.; *Pesti Napló*, 75. évf. 23. sz. (01.27.) p. 8.; *Ellenzék*, 45. évf. 22. sz. (01.29.) p. 4.; *Prágai Magyar Hírlap*, 3. évf. 24. sz. (01.29.) p. 6.; *Uj Kelet*, 7. évf. 22. sz. (01.29.) p. 5.; *Brassói Lapok*, 30. évf. 24. sz. (01.30.) p. 4.; *Friss Hírek*, 8. évf. 25. sz. (01.30.) p. 1.
- Első vizsga (1927). *Pesti Hírlap*, 49. évf. 289. sz. (12.21.) p. 9., p. 17.; *Pesti Napló*, 78. évf. 289. sz. (12.21.) p. 8.; *Prágai Magyar Hírlap*, 6. évf. 291. sz. (12.22.) p. 6.; *Ujság*, 3. évf. 290. sz. (12.22.) p. 8.; *Ujság (1928)*, 4. évf. 7. sz. (01.10.) p. 8.; MNL OL K 631 128. köt. (1042/1927.), MNL OL K. 579 162. köt. dec. 05. (1133/1927.), MNL OL K 631. 36. cs. (558/1928.)
- Érettségi (1908). Jászai, R.: *A Debreceni Kegyes-Tanítórendi Róm. Kath. Főgimnázium értesítője*. Debrecen: Debreceni Újság Nyomdája, pp. 102–104.; Érettségit tett leány Debreczenben. *Az Ujság*, 6. évf. 152. sz. (06.25.) p. 13.; HBML VIII. 52. a. 102. (1908. 35.)
- Évforduló (1929). *MOT*, 11. évf. 287. sz. (12.16.), 9-1.; *Magyar Hétfő*, 5. évf. 52. sz. (12.16.) p. 4.; *Pesti Napló*, 80. évf. 287. sz. (12.17.) p. 6.; *Ujság*, 5. évf. 287. sz. (12.17.) p. 9.; *Népszava*, 57. évf. 288. sz. (12.18.) p. 8.
- F. Fürt, M. (1930). Megkésett írás Szikráról. *Miskolci Reggeli Hírlap*, 39. évf. 79. sz. (04.06.) p. 4.
- Favilli, E.-Cavallo, F. (2017). *Esti mesék lázadó lányoknak. 100 különleges nő története*. Budapest: Móra Kiadó.
- Favilli, E.-Cavallo, F. (2018). *Esti mesék lázadó lányoknak. 2. köt.* Budapest: Móra Kiadó.
- Fodor, M.-Neset, A. (2018). *50 elszánt magyar nő*. Budapest: Kolibri Kiadó; *Udvarhelyi Híradó*, 28. évf. 129. sz. (07.11.) p. 9.
- Földessi per (1929). *Békésmegyei Közlöny*, 56. évf. 6. sz. (01.08.) p. 6.; *Kárpáti Híradó*, 6. évf. 5. sz. (01.08.) p. 3.; *Kis Ujság*, 42. évf. 6. sz. (01.08.) p. 2.; *Uj-Somogy*, 11. évf. 6. sz. (01.08.) p. 1.; *Brassói Lapok*, 35. évf. 6. sz. (01.09.) p. 8.; *Ellenzék*, 50. évf. 6. sz. (01.09.) p. 8.; *Pesti Hírlap*, 51. évf. 7. sz. (01.09.) p. 4.; *Pesti Napló*, 80. évf. 24. sz. (01.29.) p. 9.; *Amerikai Magyar Népszava*, 30. évf. 35. sz. (02.04.) p. 5.; *Friss Ujság*, 34. évf. 46. sz. (02.24.) p. 5.; *Magyar Hírlap*, 39. évf. 46. sz. (02.24.) p. 13.; *Magyarország*, 36. évf. 46. sz. (02.24.) p. 2.; *Népszava*, 57. évf. 46. sz. (02.24.) p. 7.; *Nyírvidék*, 50. évf. 46. sz. (02.24.) p. 5.; *Pesti Hírlap*, 51. évf. 46. sz. (02.24.) p. 19.; *Ujság*, 5. évf. 46. sz. (02.24.) p. 23.; *Képes Pesti Hírlap*, 51. évf. 46. sz. (02.26.) p. 4.; *Uj Kelet*, 12. évf. 47. sz. (02.27.) p. 6.; *Szabad Szó*, 31. évf. 9. sz. (03.03.) p. 3.; *Az Est*, 20. évf. 112. sz. (05.19.) p. 7.; *Magyar Hírlap*, 39. évf. 147. sz. (07.03.) p. 8.; *Pesti Hírlap*, 51. évf. 147. sz. (07.03.) p. 19.; *Pesti Napló*, 80. évf. 147. sz. (07.03.) p. 3.; *MTI*, 11.16., 19-1.; *Pesti Hírlap (1930)*, 52. évf. 65. sz. (03.20.) p.

- 15.; Hubert, G. – Müller, V. (Ed.), *Perbeszédék gyűjteménye. Válogatott vád- és védbeszéddek*. 2. köt. Budapest: Tisza testvérek kiadása, pp. 408–418.
- Halálbüntetés (1931). *Magyar Hírlap*, 41. évf. 268. sz. (11.25.) p. 6.; *Ujság*, 7. évf. 268. sz. (11.25.) p. 7.; *Népszava*, 59. évf. 276. sz. (11.28.) p. 8.; *Magyar Hírlap*, 41. évf. 272. sz. (11.29.) p. 15.; *Népszava*, 59. évf. 277. sz. (11.29.) p. 10.; Tasi, J. (1980). József Attila és a Halálbüntetés Ellenés Szövetség. *Párttörténeti Közlemények*, 26. évf. 1. sz. p. 93. (90–110)
- Házasság (1926). *Esti Kurír*, 4. évf. 42. sz. (02.21.) p. 10.
- Házasságon kívül (1946). BFL IX. 282. b. 6718. ü. 66., 68.; Katkó, 2004, p. 9.
- Helyettes (1930). *Magyar Hírlap*, 40. évf. 260. sz. (11.15.) p. 12.; *Magyarság*, 11. évf. 260. sz. (11.15.) p. 17.; *Ujság*, 6. évf. 260. sz. (11.15.) p. 15.; *Budapesti Közlöny*, 64. évf. 263. sz. (11.16.) p. 10.
- Hétfőn: vádbeszéd a Rákosi-perben (1926). *Magyarország*, 33. évf. 166. sz. (07.25.) p. 7.
- Hitvestársi (1932). *Ujság*, 8. évf. 10. sz. (01.14.) p. 8.; *Magyar Hírlap*, 42. évf. 22. sz. (01.28.) p. 6.; *Pesti Hírlap*, 54. évf. 23. sz. (01.29.) p. 8.; *Pesti Napló*, 83. évf. 24. sz. (01.30.) p. 9.; *Ujság*, 8. évf. 24. sz. (01.30.) p. 5.
- Hivatalos óra után (1928). *Pesti Napló*, 79. évf. 81. sz. (04.08.) p. 89.; *Friss Ujság*, 33. évf. 165. sz. (07.22.) p. 9.
- Igazolás (1945). BFL IX. 282. b. 6718. ü. 37-44., 51-52., 59.; BÜKL, ügyvédek lajstroma 8/b. köt. 563. lapszám; Katkó, 2004, p. 9.
- Ígéret (1938). *MOT (törvényeszéki kiadás)*, 08.30., 3-1.; *Az Est*, 29. évf. 195. sz. (08.31.) p. 4.; *Esti Kurír*, 16. évf. 195. sz. (08.31.) p. 7.; *Friss Ujság*, 43. évf. 196. sz. (08.31.) p. 5.; *Magyarország*, 45. évf. 195. sz. (08.31.) p. 14.; *Ujság*, 14. évf. 195. sz. (08.31.) p. 9.; *Amerikai Magyar Népszava*, 39. évf. 255. sz. (09.12.) p. 2.
- Iskolák (1907). HBML VIII. 63. b. 7., 8.; VIII. 63. a. 8., 9., 10., 11., 36.
- Jelentés (1956). BFL IX. 282. b. 6718. ü. 53-56., 72.; Katkó, 2004, p. 9.
- Jogásznők (1970). Ránki, V. (1970). A jogásznők és a jogok. *Magyar Hírlap (Hétvége)*, 3. évf. 261. sz. (09.13.) p. 2.; *Nemzetgyűlési Napló (1945)*, 3. köt. (1946. 08. 29.) p. 419.
- Kegyelem (1934). *Magyar Hírlap*, 44. évf. 50. sz. (03.03.) p. 7.; *Pécsi Napló*, 43. évf. 53. sz. (03.07.) p. 5.; *Pesti Hírlap*, 56. évf. 53. sz. (03.07.) p. 16.
- Kongresszus (1938). *MOT*, 20. évf. 172. sz. (08.02.), 6-2.; *Budapesti Hírlap*, 58. évf. 173. sz. (08.03.) p. 5.; *Pesti Napló*, 89. évf. 151. sz. (08.03.) p. 10.; *Uj Magyarság*, 5. évf. 173. sz. (08.03.) p. 5.; *Ujság*, 14. évf. 173. sz. (08.03.) p. 7.; *MOT (törvényeszéki kiadás)*, 08.04., 3-1.; *Budapesti Hírlap*, 58. évf. 175. sz. (08.05.) p. 3.; *Magyarország*, 45. évf. 175. sz. (08.05.) p. 9.; *Ujság*, 14. évf. 175. sz. (08.05.) p. 7.
- Kúria (1926). *Budapesti Hírlap*, 46. évf. 22. sz. (01.28.) p. 11.; *Dunántúl*, 16. évf. 22. sz. (01.28.) p. 4.; *Esti Kurír*, 4. évf. 22. sz. (01.28.) p. 4.; *Magyarság*, 7. évf. 22. sz. (01.28.) p. 9.; *Nemzeti Ujság*, 8. évf. 22. sz. (01.28.) p. 11.; *Pécsi Napló*, 35. évf. 22. sz. (01.28.) p. 4.; *Pesti Hírlap*, 48. évf. 22. sz. (01.28.) p. 15.; *Ujság*, 2. évf. 22. sz. (01.28.) p. 4.; *Világ*, 17. évf. 15. sz. (01.28.) p. 14.; *A Ma*, 2. évf. 25. sz. (01.31.) p. 3.; *Jogtudományi Közlöny*, 61. évf. 3. sz. (02.01.) p. 23.; *Pesti Hírlap*, 48. évf. 26.

- sz. (02.02.) p. 13.; *MTI*, 02.02., 5-8.; *Cegléd és Környéke*, 2. évf. 6. sz. (02.05.) p. 4.; *Tolnai Világlapja*, 26. évf. 7. sz. (02.10.) p. 3.
- Látogatások (1936). *MOT*, 18. évf. 186. sz. (08.14.), 2-1.; *Magyarság*, 17. évf. 187. sz. (08.15.) p. 20.; *Nemzeti Ujság*, 18. évf. 187. sz. (08.15.) p. 16.; *Pesti Hírlap*, 58. évf. 187. sz. (08.15.) p. 21.; *Ujság*, 12. évf. 188. sz. (08.16.) p. 9.; *Délmagyarország*, 12. évf. 209. sz. (09.04.) p. 5.; *Nemzeti Ujság*, 18. évf. 202. sz. (09.04.) p. 4.; *Ujság*, 12. évf. 204. sz. (09.06.) p. 8.; *MOT*, 18. évf. 204. sz. (09.07.), 6-1.; *Budapesti Hírlap*, 56. évf. 205. sz. (09.08.) p. 4.; *Friss Ujság*, 41. évf. 205. sz. (09.08.) p. 11.; *Képes Pesti Hírlap*, 58. évf. 205. sz. (09.08.) p. 4.; *Kis Ujság*, 49. évf. 205. sz. (09.08.) p. 1.; *Nemzeti Ujság*, 18. évf. 205. sz. (09.08.) p. 5.; *Népszava*, 64. évf. 204. sz. (09.08.) p. 8.; *Pesti Hírlap*, 58. évf. 205. sz. (09.08.) p. 7.; *Pesti Napló*, 87. évf. 205. sz. (09.08.) p. 10.; *Ujság*, 12. évf. 205. sz. (09.08.) p. 10.; *Polgári Jog*, 12. évf. 8. sz. p. 551.; *Színházi Élet*, 26. évf. 38. sz. pp.12–13.
- Lengyel, I. (1968). „A tízparancsolat az emberi társadalom alappillére”. *Új Élet*, 23. évf. 9. sz. (05.01.) p. 4.
- Lexikona (1931). UJVÁRI, P. (Ed.) (1929). *Magyar Zsidó Lexikon*. Budapest: Magyar Zsidó Lexikon kiadása, p. 932.; BOZZAY, M. (Ed.). *Magyar Asszonyok Lexikona*. Budapest: Dajkovich Sándor kiadása, pp. 945-946., 982-983.
- Magánjogi (1930). *Magyar Hírlap*, 40. évf. 4. sz. (01.05.) p. 14.; *Pesti Napló*, 81. évf. 6. sz. (01.09.) p. 12.; *Ujság*, 6. évf. 6. sz. (01.09.) p. 7.; *Magyar Hírlap*, 40. évf. 7. sz. (01.10.) p. 4.; *Pesti Hírlap*, 52. évf. 7. sz. (01.10.) p. 10.; *Pesti Napló*, 81. évf. 7. sz. (01.10.) p. 8.; *Ujság*, 6. évf. 8. sz. (01.11.) p. 10.; *Pesti Hírlap*, 52. évf. 26. sz. (02.01.) p. 9.; *Ujság*, 6. évf. 26. sz. (02.01.) p. 8.; *8 Órai Ujság*, 16. évf. 27. sz. (02.02.) p. 6.; *Budapesti Hírlap*, 50. évf. 27. sz. (02.02.) p. 17.; *Pesti Napló*, 81. évf. 36. sz. (02.13.) p. 13.
- Magyar Családok estélye (1932). *Pesti Hírlap*, 54. évf. 55. sz. (03.08.) p. 11.
- Második vizsga (1928). *A Reggel*, 7. évf. 28. sz. (06.25.) p. 7.; *8 Órai Ujság*, 14. évf. 143. sz. (06.26.) p. 7.; *Esti Kurír*, 6. évf. 143. sz. (06.26.) p. 5.; *Friss Ujság*, 33. évf. 143. sz. (06.26.) p. 4.; *Magyar Hírlap*, 38. évf. 143. sz. (06.26.) p. 9.; *Pesti Napló*, 79. évf. 143. sz. (06.26.) p. 2.; *Prágai Magyar Hírlap*, 7. évf. 145. sz. (06.26.) p. 8.; *Ujság*, 4. évf. 143. sz. (06.26.) p. 10.; *Békés*, 60. évf. 51. sz. (06.27.) p. 3.; *Brassói Lapok*, 34. évf. 143. sz. (06.27.) p. 7.; *Jogtudományi Közlöny*, 63. évf. 13. sz. (07.01.) p. 126.; *Uj Idők*, 34. évf. 28. sz. (07.08.) p. 52.; *Kiskunhalasi Lapok*, 28. évf. 55. sz. (07.11.) p. 5.; *Amerikai Magyar Népszava*, 29. évf. 171. sz. (07.18.) p. 4.; *Jogállam*, 27. évf. 6. sz. p. 327.; BFL IX. 282. b. 6718. ü. 4.; MNL OL K 631 129. köt. (459/1928.), MNL OL K. 579 163. köt. jún. 18. (558/1928.), MNL OL K 631. 36. cs. (558/1928.)
- Mi a véleménye a nőknek Baghyné tragédiájáról? (1932). *Esti Kurír*, 10. évf. 66. sz. (03.20.) p. 2.
- Mi ujság a nők munkafrontján? (1930). *Pesti Napló*, 81. évf. 90. sz. (04.20.) p. 85.
- Minosz (1933). *Budapesti Közölny*, 67. évf. 86. sz. (04.16.) p. 15.; *Egyenlőség*, 53. évf. 30. sz. (05.20.) p. 14.
- Monstre (1930). *Esti Kurír*, 8. évf. 140. sz. (06.24.) p. 6.; *Népszava*, 58. évf. 140. sz. (06.24.) p. 8.; *Ujság*, 6. évf. 140. sz. (06.24.) p. 18.; *8 Órai Ujság*, 16. évf. 234. sz.

- (10.14.) p. 4.; *Az Est*, 21. évf. 233. sz. (10.14.) p. 4.; *Budapesti Hírlap*, 50. évf. 234. sz. (10.14.) p. 12.; *Dunántúl*, 20. évf. 233. sz. (10.14.) p. 4.; *Esti Kurír*, 8. évf. 234. sz. (10.14.) p. 5.; *Népszava*, 58. évf. 233. sz. (10.14.) p. 6.; *Ujság*, 6. évf. 233. sz. (10.14.) p. 13.; *Ujság*, 6. évf. 235. sz. (10.16.) p. 11.
- MÜK (2022). <https://bit.ly/3Rf96Zy> 21.; *Jogállam (1928)*, 27. évf. 6. sz. p. 327.
- Nádor (1928). *Az Est*, 19. évf. 292. sz. (12.25.) p. 15.; *Magyar Hírlap*, 38. évf. 292. sz. (12.25.) p. 20.; *Magyarország*, 35. évf. 292. sz. (12.25.) p. 16.; *Ujság*, 4. évf. 292. sz. (12.25.) p. 16.; *Pesti Hírlap*, 50. évf. 295. sz. (12.30.) p. 17.; BFL IX. 282. b. 6718. ü. 27-28.; *A Budapesti Ügyvédi Kamara tagjainak névsora (1928. december 31.)*. Budapest, 1928, p. 73.; *Budapest és környékének távbeszélő betürendes- és szaknévsora (1929. május)*. Budapest: Postavezérgazgatóság kiadása, p. 404.
- Nemzetközi (1928). *Jus Suffragi*, 22. évf. 8. sz. p. 118.; *The Woman's Leader*, 20. évf. 21. sz. (06.29.) p. 170.; *The Vote*, 29. évf. 976. sz. (07.06.) p. 210.
- Névjegyzék (1939). BFL IX. 282. b. 6718. ü. 33-36.; Katkó, 2004, p. 9.
- Névjegyzék (1944). *Budapesti Közlöny*, 78. évf. 108. sz. (05.13.) pp. 3–4.; *Budapesti Közlöny*, 78. évf. 120. sz. (05.28.) p. 14.; *Igazságügyi Közlöny*, 53. évf. 5. sz. (05.31.) p. 227–228.; BÜKL, ügyvédek lajstroma 8/b. köt. 563. lapszám; Kovács, M. M. (2016). A holokauszt és az ügyvédség. In: KOVÁCS, M. M. (Ed.). *Kései főhajtás. A holokauszt jogász áldozatai*. Budapest: Magyar Közlöny- és Lapkiadó, p. 56.
- Nyilatkozat (1930). *Magyarország*, 37. évf. 284. sz. (12.14.) p. 5.; *Brassói Lapok*, 36. évf. 280. sz. (12.17.) p. 2.; *Az Est*, 21. évf. 293. sz. (12.25.) p. 5.; *Pesti Napló*, 81. évf. 293. sz. (12.25.) p. 87.
- Nyugdíj (1959). BFL IX. 282. b. 6718. ü. 66., 75., 82-84.; BÜKL, ügyvédek lajstroma 8/b. köt. 563. lapszám; Katkó, 2004, p. 9.; *Budapesti távbeszélőnévsor (1949. december)*. Budapest: Magyar Posta, p. 301.; *Budapesti távbeszélőnévsor (1950. december)*. Budapest: Magyar Posta, p. 472.; *A Budapesti Ügyvédi Kamara tagjainak, a helyettes ügyvédeknek és ügyvédjelölteknek névsora az 1950. évben*. Budapest, 1950, p. 51.
- Olasz ügyvédnő (1933). *Budapesti Hírlap*, 53. évf. 41. sz. (02.19.) p. 14; *Pesti Napló*, 84. évf. 47. sz. (02.26.) p. 20.
- Per (1938). *Kárpáti Magyar Hírlap*, 19. évf. 14. sz. (02.04.) p. 4.; *Orosházi Friss Ujság*, 27. évf. 27. sz. (02.04.) p. 3.; *Krassó-Szörényi Lapok*, 60. évf. 11. sz. (02.06.) p. 3.; *MOT (törvényszéki kiadás)*, 03.09., 6-1.;
- Pető, A. (2003). *Napasszonyok és holdkisasszonyok. A mai magyar konzervatív női politizálás alaktana*. Budapest: Balassi Kiadó.
- Pillanatfölvételek a budapesti ügyvédháborúból (1929). *Uj Nemzedék*, 11. évf. 29. sz. (02.05.) p. 11.
- Rendtartás (1936). *Ujság*, 12. évf. 211. sz. (09.16.) p. 6.; Ungár, M. Van-e szükség női ügyvédre? *Pesti Napló*, 87. évf. 294. sz. (12.24.) p. 10.
- Sereg A. (2021). <https://bit.ly/46SENNK>.
- Szabadalom (1935). *Pesti Napló (1934)*, 85. évf. 8. sz. (01.12.) p. 10.; *Orosházi Friss Ujság (1934)*, 23. évf. 9. sz. (01.13.) p. 3.; *Szabadalmi Közlöny (1934)*, 39. évf. 1. sz. (01.12.) p. 5.; *Szabadalmi Közlöny*, 40. évf. 3. sz. (02.01.) p. 30.

- Szakmai (1932). *Budapesti Közlöny*, 66. évf. 23. sz. (01.29.) p. 4.; *A Reggel*, 11. évf. 7. sz. (02.15.) p. 6.; *Budapesti Közlöny*, 66. évf. 123. sz. (06.03.) p. 5.; *Budapesti Közlöny*, 66. évf. 242. sz. (10.25.) p. 9.; *Budapesti Közlöny*, 66. évf. 287. sz. (12.20.) p. 6.; *Az Est*, 23. évf. 294. sz. (12.31.) p. 4.; *Budapesti Hírlap*, 52. évf. 294. sz. (12.31.) p. 7.; *Kis Ujság*, 45. évf. 294. sz. (12.31.) p. 6.; *Uj Nemzedék*, 14. évf. 294. sz. (12.31.) p. 8.; *Ujság*, 8. évf. 294. sz. (12.31.) p. 8.
- Székhely (1932). *A Budapesti Ügyvédi Kamara tagjainak névsora (1932. december 31.)*. Budapest, 1933, p. 74.
- Székhely (1938). BFL IX. 282. b. 6718. ü. 2., 22.; *A Budapesti Ügyvédi Kamara tagjainak és a helyettes ügyvédeknek névsora (1939. január 01.)*. Budapest, 1939, p. 80.; *A budapesti egységes hálózat (Budapest és környéke) betűrendes távbeszélő névsora (1939. május)*. Budapest: Postavezérgazgatóság kiadása, p. 450.
- Székhely (1939). BFL IX. 282. b. 6718. ü. 22-25.; *A Budapesti Ügyvédi Kamara tagjainak és a helyettes ügyvédeknek névsora (1940. január 01.)*. Budapest, 1940, p. 79.; *A budapesti egységes hálózat (Budapest és környéke) betűrendes távbeszélő névsora (1940. szeptember)*. Budapest: Postavezérgazgatóság kiadása, p. 488.; *Budapesti Közlöny (Hivatalos Értesítő)*, 73. évf. 70. sz. (03.28.) p. 1.; *Budapesti Közlöny (Hivatalos Értesítő)*, 73. évf. 202. sz. (09.06.) p. 1.
- Szokoly, E. (1924). Ungár Margit, az első magyar ügyvédjelöltőnő elmeséli egyéves tapasztalatait ügyvédi működéséről. *Az Ujság*, 22. évf. 251. sz. (11.25.) p. 4.
- Tag (1950). *Magyar Közlöny (1949)*, 269. sz. (12.29.) p. 1.; BÜKL, ügyvédek lajstroma 8/b. köt. 563. lapszám; Hernádi, M. (1988). Diploma rózsaszínű selyemben. *Magyar Nemzet*, 51. évf. 151. sz. (06.25.) p. 14.; BFL VII. 180. 1951. 1160.
- Tagság (1958). BFL IX. 282. b. 6718. ü. 78-79.; BÜKL, ügyvédek lajstroma 8/b. köt. 563. lapszám; Katkó, 2004, p. 9.
- Tartás (1933). *MOT (törvényszéki kiadás)*, 03.03., 3-1.; *8 Órai Ujság*, 19. évf. 52. sz. (03.04.) p. 3.; *Budapesti Hírlap*, 53. évf. 52. sz. (03.04.) p. 7.; *Esti Kurír*, 11. évf. 52. sz. (03.04.) p. 7.
- Temetés (1969). *Népszabadság*, 27. évf. 101. sz. (05.04.) p. 15.; *Új Élet*, 24. évf. 10. sz. (05.15.) p. 6.; *Magyar Hírek*, 22. évf. 10. sz. (05.17.) p. 8.; Emléktábla (2021). <https://bit.ly/46SENNK>; A ravatalról készített fénykép: <https://bit.ly/4aggAEk>.
- Tervezet (1935). *8 Órai Ujság*, 21. évf. 166. sz. (07.24.) p. 3.; *Az Est*, 26. évf. 166. sz. (07.24.) pp. 3–5.; *Esti Kurír*, 16. évf. 166. sz. (07.24.) p. 3.; *Pesti Napló*, 86. évf. 166. sz. (07.24.) p. 7.; *Az Est*, 26. évf. 167. sz. (07.25.) p. 10.; *MOT*, 17. évf. 182. sz. (08.12.), 9-1.; *Budapesti Hírlap*, 55. évf. 183. sz. (08.13.) p. 6; *Magyar Hírlap*, 45. évf. 183. sz. (08.13.) p. 5.; *Népszava*, 63. évf. 183. sz. (08.13.) p. 8.; *Pesti Hírlap*, 57. évf. 183. sz. (08.13.) p. 12; *Pesti Napló*, 86. évf. 183. sz. (08.13.) p. 11; *Ujság*, 11. évf. 183. sz. (08.13.) p. 10; *Magyarság*, 16. évf. 184. sz. (08.14.) p. 4.; *8 Órai Ujság*, 21. évf. 185. sz. (08.15.) p. 7.; *Ujság*, 11. évf. 210. sz. (09.15.) p. 16; *Magyarság*, 16. évf. 215. sz. (09.21.) p. 4.; *Magyar Hírlap*, 45. évf. 247. sz. (10.29.) p. 8.; *Népszava*, 63. évf. 247. sz. (10.29.) p. 11.; *Ujság*, 11. évf. 248. sz. (10.30.) p. 9.
- Törvényszéki tárgyalás, amelyen a védő lazacszínű crep-szatin ruhában és bubifrizurában jelenik meg (1928). *Pesti Napló*, 79. évf. 48. sz. (02.28.) p. 8.

- Ungár Mór gyászshirdetése (1936). *Pesti Napló*, 87. évf. 252. sz. (11.04.) p. 10.
- Ungár, M. (1929). Mi az eljegyzés? *Pesti Napló*, 80. évf. 296. sz. (12.29.) p. 52.; *Képes Hét* (1930), 3. évf. 2. sz. (01.12.) p. 32.; *Képes Hét* (1930), 3. évf. 4. sz. (01.26.) p. 79.
- Ungár, M. (1930a). Házassági akadályok. *Pesti Napló*, 81. évf. 4. sz. (01.05.) p. 52.; *Pesti Napló*, 81. évf. 5. sz. (01.08.) p. 16.
- Ungár, M. (1930b). A házasság kihirdetése. *Pesti Napló*, 81. évf. 9. sz. (01.12.) p. 51.; A házastársak jogai és kötelessége. *Pesti Napló*, 81. évf. 21. sz. (01.26.) p. 48.; A feleség joga férje nevének viseléséhez. *Pesti Napló*, 81. évf. 33. sz. (02.09.) p. 48.; A férjes nő vagyoni önállósága. *Pesti Napló*, 81. évf. 79. sz. (04.06.) p. 44.
- UTE (1929). *Sporthírlap*, 20. évf. 5. sz. (01.12.) p. 5.; *Magyar Hírlap*, 39. évf. 198. sz. (09.03.) p. 7.; *Magyarság*, 10. évf. 198. sz. (09.03.) p. 7.; *Sporthírlap*, 20. évf. 103. sz. (09.05.) p. 7.
- Ügyvédmúzeum (1934). *Ügyvédi Közlöny*, 4. évf. 32. sz. (10.20.) p. 129.; *8 Órai Ujság*, 20. évf. 127. sz. (06.08.) p. 6.; *Esti Kurír*, 12. évf. 239. sz. (10.23.) p. 4.
- Ügyvédszövetség (1937). *MOT*, 19. évf. 24. sz. (01.30.), 8-1.; *Pesti Napló*, 88. évf. 30. sz. (02.07.) p. 51.; *Pécsi Napló*, 46. évf. 36. sz. (02.14.) p. 13.; *Ki-Kicsoda? Kortársak Lexikona*. [Budapest]: Béta Irodalmi Részvénytársaság, p. 863.; *Polgári Jog*, 13. évf. 8. sz. p. 491.
- Váginé, Ungár M. (1929). A nő helyzete a magyar jogban. In: PÜNKÖSTI, A. (Ed.), *Minindent tudok. Az Ujság könyve. Asszonyokról – asszonyoknak*. Budapest: Ujság kiadása, pp. 63–67.
- Vasárnap (1937). *Pesti Napló*, 88. évf. 42. sz. (02.21.) p. 57.; *Pesti Napló*, 88. évf. 54. sz. (03.07.) p. 57.; *Pesti Napló*, 88. évf. 81. sz. (04.11.) p. 41.; *Pesti Napló*, 88. évf. 161. sz. (07.18.) p. 45.; *Ujság*, 13. évf. 276. sz. (12.04.) p. 14.; BFL IX. 282. b. 6718. ü. 66., 68.; Katkó, 2004, p. 9.
- Védelem (1940). *MOT* (törvényszéki kiadás), 06.08., 4/5-1.; *Esti Kurír*, 18. évf. 129. sz. (06.08.) p. 3.; *Ujság*, 16. évf. 129. sz. (06.09.) p. 8.; *MOT* (törvényszéki kiadás), 10.24., 4-1.; *Népszava* (1941), 69. évf. 106. sz. (05.11.) p. 7. *Esti Kurír* (1941), 19. évf. 108. sz. (05.12.) p. 4.
- Védő (1931). *Brassói Lapok*, 37. évf. 46. sz. (02.26.) p. 5.; *Nemzeti Ujság*, 13. évf. 92. sz. (04.24.) p. 9.
- Végbizonyítvány (1923). *A debreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetem évkönyve és almanachja az 1921-22. tanévről* (1922). Debrecen: Debrecen Szabad Város és a Tiszántúli Református Egyházkerület Könyvnyomda Vállalat, p. 175.; *A debreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetem évkönyve és almanachja az 1922-23. tanévről* (1923). Debrecen: Debreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetemi Nyomda, p. 143.; DEK, végbizonyítványok 1921-22 és 1922-23 tan évekről, (36/1922-23); Budapesti Ügyvédi Kamara Levéltár (BÜKL), BÜK választmányának 1923. évi teljes ülési jegyzőkönyvei, nov. 3.
- Vigyázat: egyre kevesebb a nő! Milyen lesz a világ, ahol több lesz a férfi, mint a nő? (1931). *Színházi Élet*, 21. évf. 7. sz. p. 51.